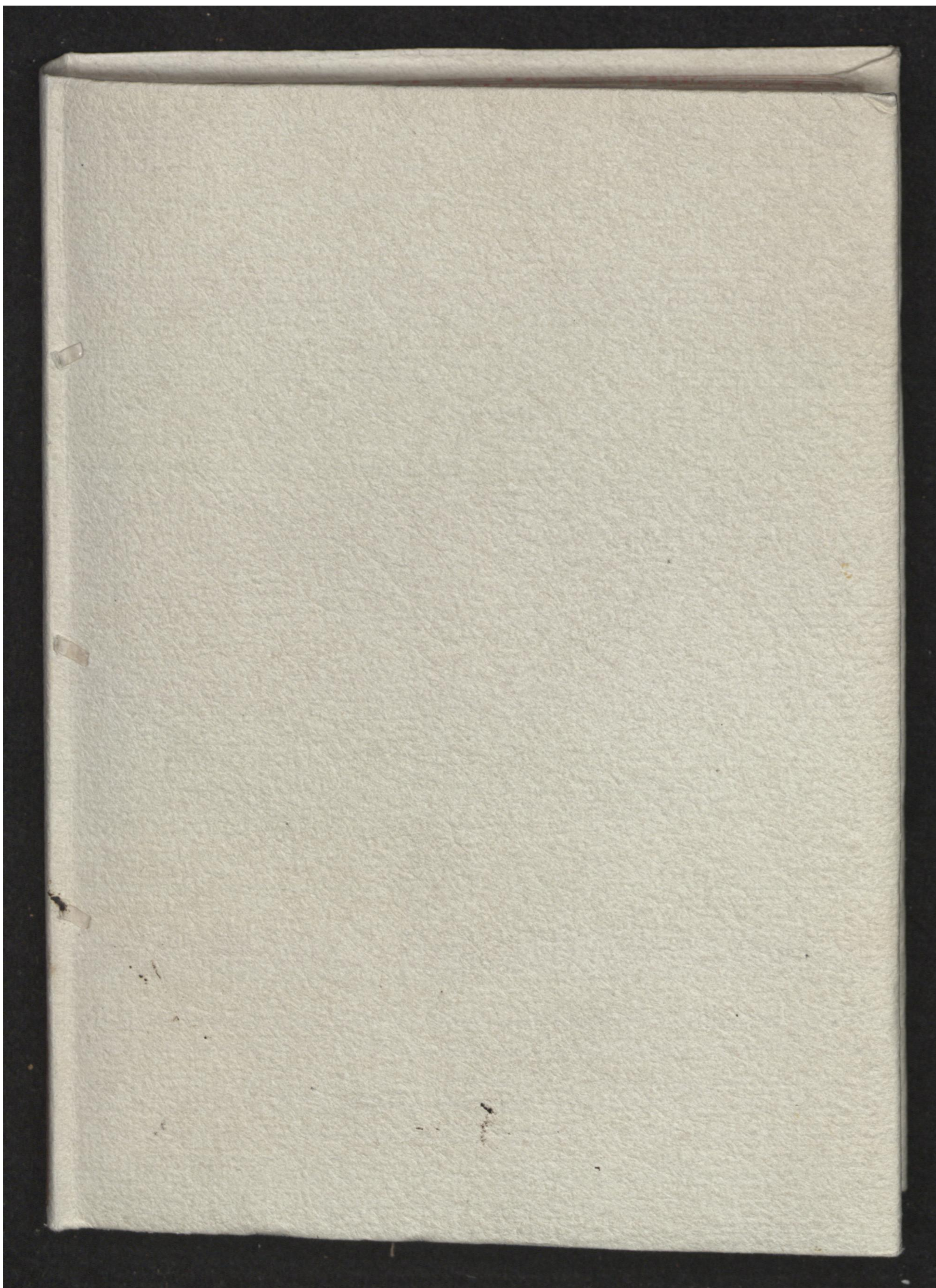
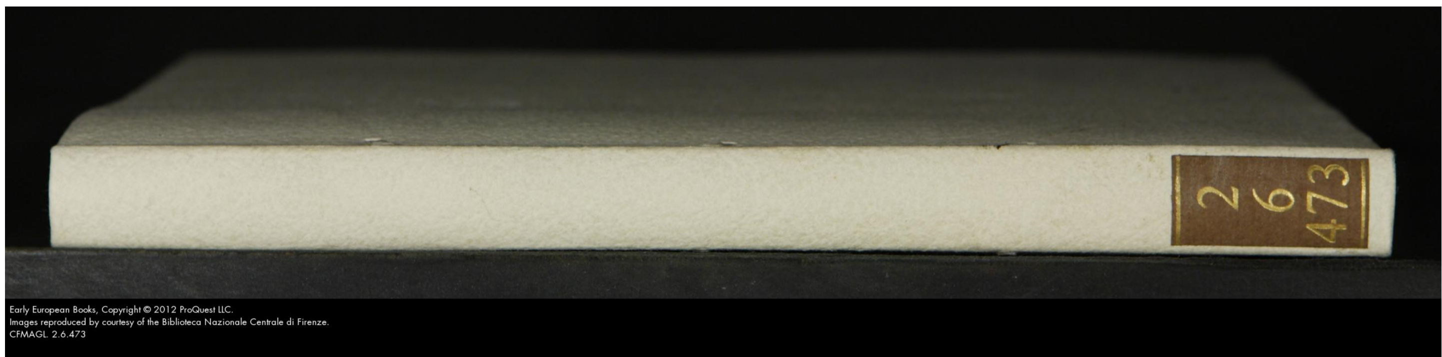
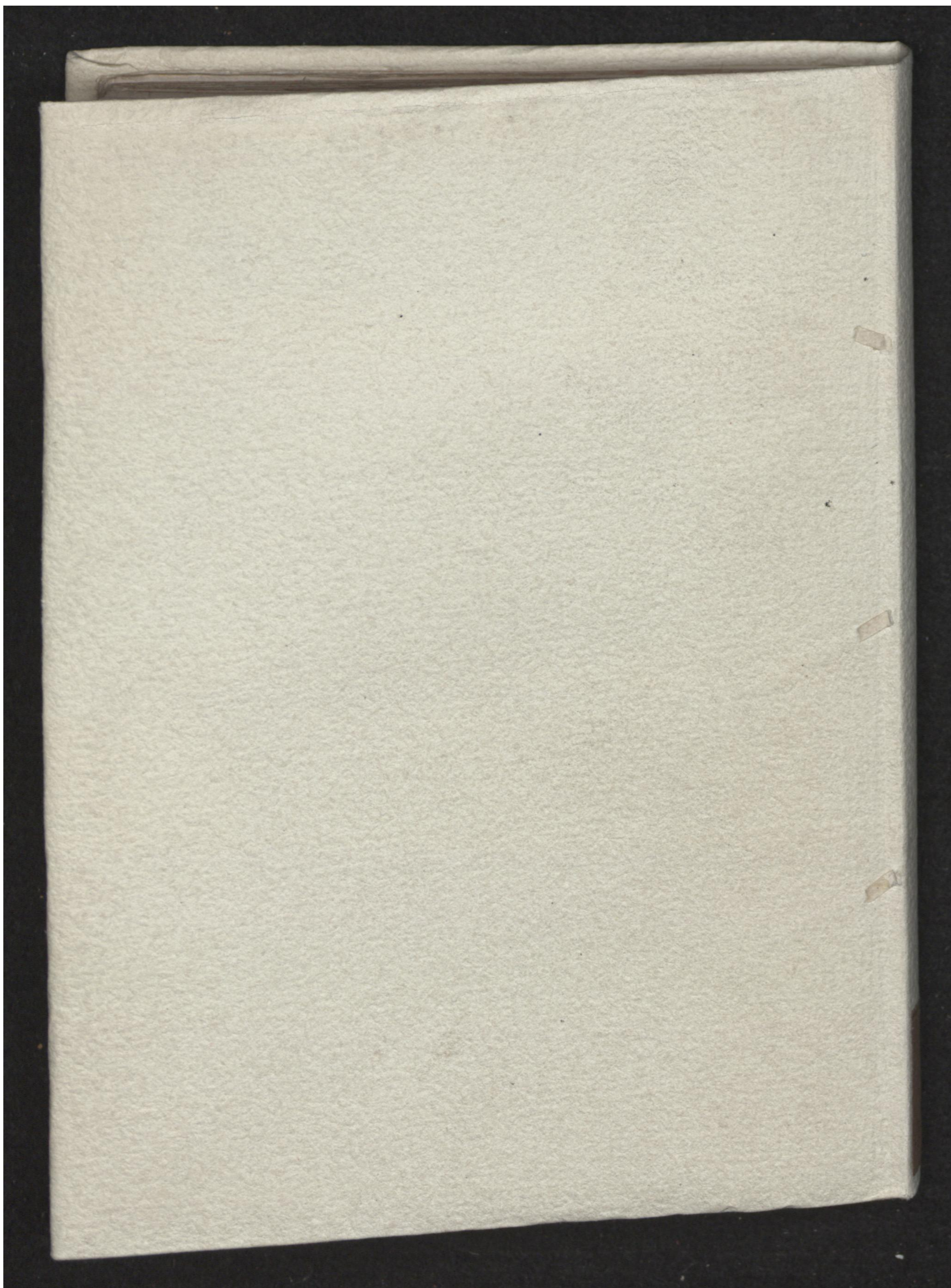
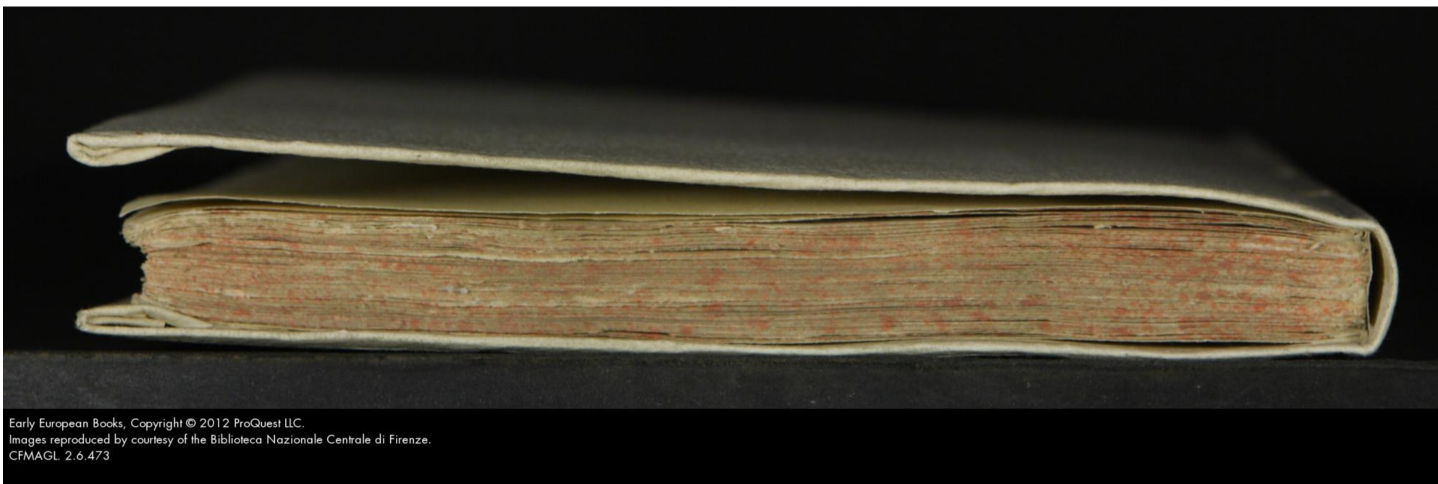

2
6
473

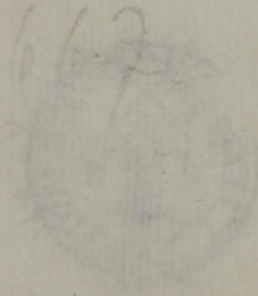

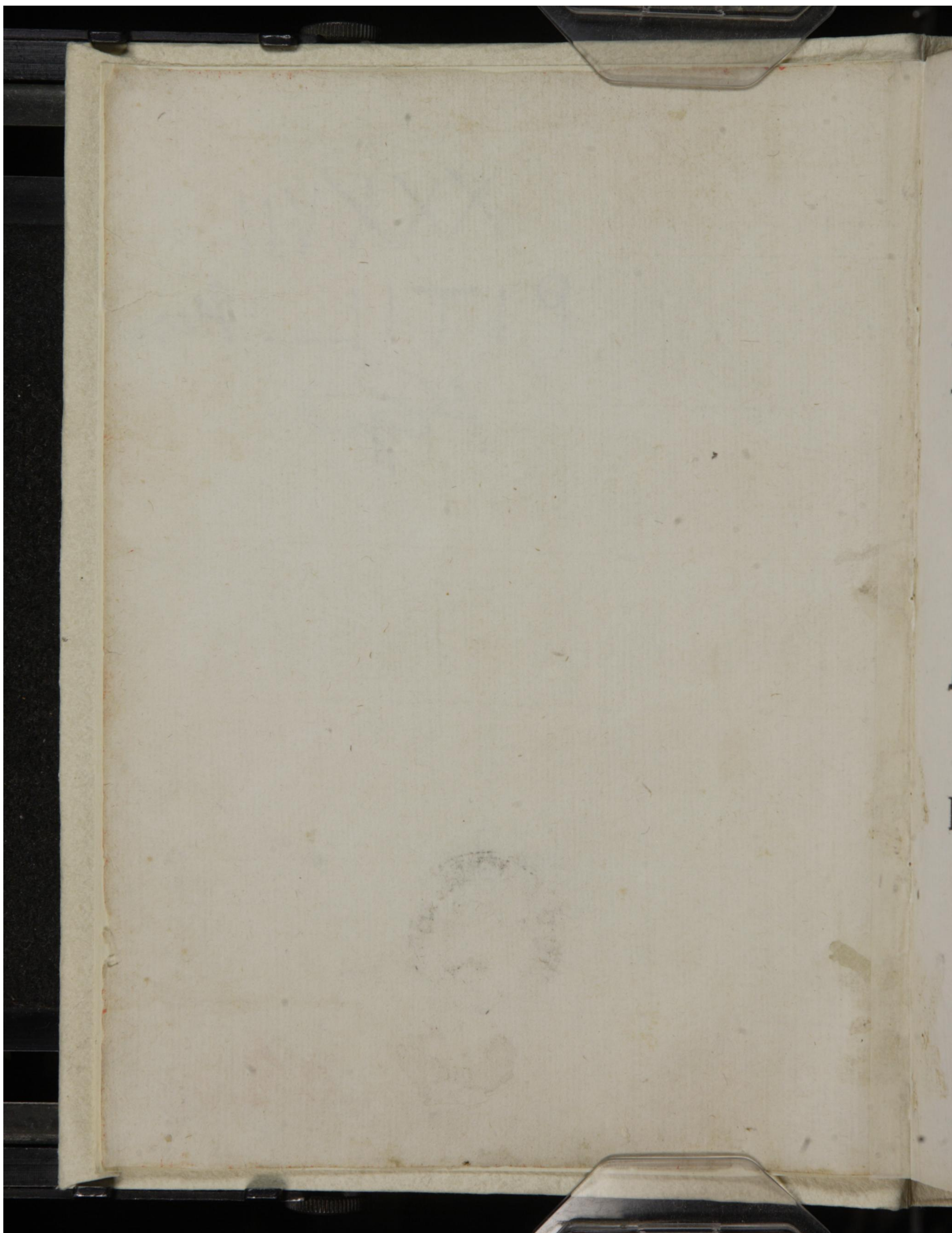
XXXVII

Pittil. Here.

Aegid.

662

DOCTORIS D. ANDREÆ DE PITILLAS, ET RVESGA CORDVBENSIS

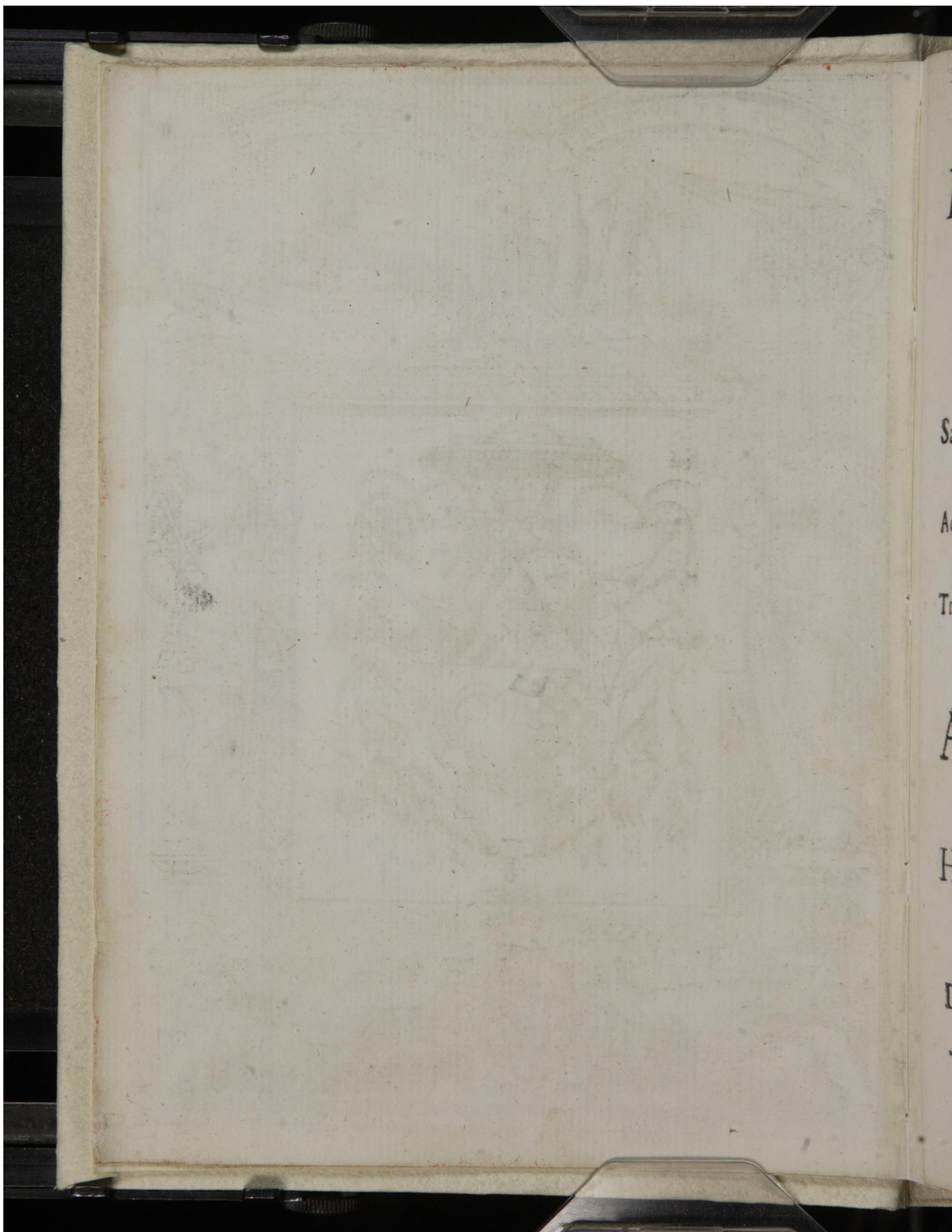
APPENDIX

Ad Cap. Vlt. Lib. 3.

HISTORIÆ ÆGIDIANÆ.

DVCIT ET DVCITVR
INVENIET AVT FACIET
AVE MAR
2
6
473

✠

D. ANDREÆ DE PITILLAS, ET RVESGA CORDVBENSIS:

Sacræ Paginæ Doctoris, in Salmanticensi Lycæo Philosophiæ iam Publici Lectoris;

Ad præsensque in Bononiensi Archigymnasio Cathedræ Sacræ Theologiæ Scholasticæ Primarij Professoris,

Tribunalis S. Officij Inquisitionis Bononiæ Qualificatoris, nec non Sacri Collegij Maioris Sancti Clementis Hispanorum Rectoris.

APPENDIX

Ad Cap. Vlt. Lib. 3.

HISTORIÆ ÆGIDIANÆ,

Siue de Rebus gestis, Belloq; in Italia administrato ab Eminentiss. ac Reuerendiss. D.

D. ÆGIDIO S. R. E. CARD. ALBORNOTIO.

Bononiæ, Typis Iacobi Montij. 1678. Superiorum permissu.

Auctor Beneuolo Lectori.

OPerosa Rectoralis Muneris, quæ me distringit, Cura, non permisit Prælo præsentiam meam; corrigendorum tamen Errorum prouinciam alteri commendaui; sed nescio quo fato hic liber plurimis tum Grammatices, tum Orthographiæ scatet mendis; Cæterum

Quidquid in hoc libro errorum est, incuria fecit,
Et castigatrix præuia Charta docet.

Littera P. denotat paginam, & L. lineam paginæ.

IN Epist. Dedicat pag. 1. l. 13. vbi legitur Pro Regi, lege *Proregi.* p. 2. l. 5. Altipotenti, *Altipotente*, & sic in alijs ablatiuis, mascul. & fæm. 3. declinat. p. 3. l. 14. Pygmeas, *Pygmæas.* p. 7. in marg. Marcial, *Martial* Ibim, *Ibin.* p. 9. l. 2. inpleantur, *impleantur.* l. 9. Humillissimus, & Deuoctiss *Humillimus, & Deuotiss.* In Præfatione ad Lect. pag. 1. l. 25. in præsentiarum, *impræsentiarum.* & idem facito in pag. 27. l. 13. p 54. l. 21. p. 72. l. 19. p 99. l. 21. p. 106. l. 1. & alijs in locis Appendicis p. 2. l. 5. gratis, *grata.* l. 7. Diuiq; Saluiani, *Diuoq; Saluiano.* l. 15. Halicarnaseus, *Halicarnasseus.* In Elog pag. 5. l. 8. inclita, *Inclyta.* In Appendice sequentes, varijs in locis inuenies sequtus, sequti, sequta, sequto, vel sequtum, geminabis literam *u* vel loco q. appones *c.* Anchonæ, vel Anchona, *Anconæ, vel Ancona.* p 2. l. 21. nuncio, *nuntio.* p. 3. l. 10. pronunciarunt, *pronuntiarunt.* l. 21. defficit, *deficit.* p. 4. l. 17. egre, *ægrè.* p. 5. l. 21. Archyuio, *Archiuio.* p. 6 l. 5. præcontinere, *præcontineri.* opere pretium, *operæpretium* l. 19 opportet, *oportet.* l. 22. loqutionis, *locutionis.* p. 9. l. 6. Ierosolimitani, *Hierosolymitani* l. 8. Macellini, *Marcellini.* p. 10. l. 6. Vlisipolensem, *Vlyssipponensem.* l. 8. Tesaurarium, *Thesaurarium.* p. 11. l. 17. Massilensis, *Massiliensis.* p. 15. l. 22. Barchinonensi, *Barcinonensi.* p. 25. l. 22. Varonij, *Baronij.* p. 28. l. 18. Vizanum, *Vizzanum.* l. 23. pondus renunciasse, *ponderi renuntiasse.* p. 29. l. 8. Forlimpopolitanos, *Foropompilianos* l. 10. Forlimpopoli, *Foripompilij* l. 21. alloqutum, *allocutum* p. 30. l. 5. se discesit, *discessit.* l. 6. vniuerasali, *vniuersali.* p. 31 l. 4. factam, *factum.* l. 23. ilico, *illico* p. 32. l. 11. Bretenorum, *Britonorium.* p. 33. l. 3. Nepotem, *Nepoti* p. 34. l. 15. fore, *fuisse.* p. 35. l. 14. agentem, *agens.* l. 10. ipsi, *ipsum* l. 10. Ghirardacci, *Ghirardaccij.* p. 46. l. 18. facilime, *facillime.* l. 9. & 20. Hispaniam, *in Hispaniam.* pag. 47. l. 7. Italiæ euentas, *Italia.* p. 48. l. 3. Miletus, *è Mileto.* l 17. defecere, *defuere.* 51. l. 6. Cælitem, *Cœlicam* p. 52. l. 6. Amadeum, *Amedeum.* pag. 53. l. 2. Forlimpop. *Fori Pomp.* 59. l. 13. alloqutum, *allocutum.* p. 61. l. 4. ommissis, *omissis* p. p. 64. l. 10. didiscisset, *didicisset.* p. 65. l. 7. subueniendis, *subueniendo.* l. 8. ægestate, *egestate.* p. 67. l. 14. Beneficiorum haud, *Beneficiorum acceptorum haud.* p. 71. l. 11. præfatatis, *præfatis.* p. 72. l. 14. Auniuersario, *Anniuersario.* p. 74. l. 2. prè, *præ.* l. 4. Genaralis, *Generalis.* p. 81. l. 3. deficiat, *desit.* l. 18. eoq; *idq;* p. 82. l. 23. Vlisiponensem, *Vlyssipponensem.* p. 83. l. 3. Tesaurarium, *Thesaurarium* p. 93. l. 2. indeffectibiles, *indefectibiles.* l. 3. abuudè, *abundè.* p. 94. l. 1. aduirsus, *aduersus.* p. 97. l. 2. suasi, *moti.* l. 10. Cælitem, *Cœlicam.* p. 98. l. 4. Simonlis, *Simonis.* l. 17. Diuinnm, *Diuinum.* p. 99. l. 9. reditus, *redditus.* l. 22. fllore, *flore.* pag. 106. l. 23. Pygmeæ, *Pygmææ.*

Et si quid oculo properante pretermissum est, corrigat humanus Lector.

Eminentiſs. ac Reuerendiſs. Principi D. ac ſemper D. meo

D. LVDOVICO EMANVELI FERNANDEZ, ET GVZMAN

S. R.E. Tit. S. Sabinę Presbytero Cardinali

PORTVCARRERIO

Archiepiſcopo Toletano, Hiſpaniarum Primati, ac Protectori, Magno Regni Caſtellę Cancellario, à Conſilijs Status Maieſtatis Catholicæ D. D. CAROLI SECVNDI, Eiuſque apud Sanctiſs. D. noſtrum D. Innocentium PP. XI. Extraordinario Oratori, nuperq; Vtriuſq; Sicilię Pro Regi, atque Capitaneo Generali, Mariſque Generali Tenenti, &c.

Τῆς, αἰσχυντίας rubellæ (Eminentiſsime, ac Reuerendiſsime Princeps) Syluifraga haud forem immunis nota, ſi Cui hanc, licet

tenuiſ-

tenuiſsimam delitioſæ lucubrationis Opellam Dicandam? multiuaga cogitaſſem mente; immenſis obligationibus ἔτομέ ab Altipotente, Benigniſsimaque tua Protectione ἀφθόνως introſpiciens cumulatum; vt & Herculeis prędit um me humeris affirmare poteram; te dummodo Purpuratum Atlantem ingentium ipſis fauorum Sydereum ſuperponentem Cœlum Vniuerſus Orbis indigitat.

Quibus permagnis Beneficijs, Pręp otentiſque tuæ merę liberalitatis Gratijs.

Ovti-

O vtinam vt vellem possem pariterq; referre?
Velle quidem possum, posse negatur idem.
Ora licet tribuas multiplicata mihi. *Ouid. in Ibim.*

At ne soporiferas lethes lymphas dicar hausisse, Tertiam Direç Belluç decliuem effugiam Sphæram; quoniam

Nil homine terra peius ingrato creat. *Auson. Ep. 132.*

Ast dummodo Alcideos humeros ad tuæ Altæ Protectionis implorandos, recipiendosq; mecum ipse considero effectus; haud absme vires ad referendum cogito Pygmeas; etiamsi *Minimi, quod non exigua Parnitatis* particulæ de congruo in-

ſpiciatur conditio. Alcidaliæ iam tibi χάριτες.

Virgil. 2. AEneid. *Perſoluant grates dignas, & præmia reddant.*

Ipſum popoſcit Opuſculum de Celſo Nobilitatis Archetypo, Virtutum fulgentiſsimo Speculo; Scientiarũ Vaſtiſsimo Emporio, Sabinenſi Epiſcopo, Toletano Archiepiſcopo Hiſpaniarum Primate, ac Splendore, Magno Regni Caſtellæ Cancellario, Regiſq; Alphonſi Conſiliario, Maioriq; Capellano, Purpurato Heroe, Italiæ Generali Pontificis Vicario, Regijs Legationibus inſignito

Ty-

Tyrannorum Malleo, Eccle-
ſiaſtici Status Reſtauratore,
Meo Protoparente, ac Domi-
no D. Ægidio Albornotio Tra-
ctans; vt te Regali fulgentem
Sanguine, Cœleſtibus quoad
Non Plus Vltra præditum Virtuti-
bus, Palladio enutritum Ne-
ctare, è cerebroque creditum
Iouis Creatum, Lycęorum
Admirationem, Toletanũ An-
tiſtitem Hiſpaniarum Prima-
tem, ac Protectorem, Purpu-
ratum Alcidem, Sabinenſem
referentem Coruſcantem Di-
gnitatem; Inuictiſsimo D. D.

noſtro D. CAROLO HISPANIARVM MONARCHÆ SECVNDO Perduellium Domitorem; Vtriuſq; Siciliæ Regalem Locumtenentem; Iberici Patrimonij Recuperatorem, Regni Caſtellæ Supremum Cancellarium, à Conſilijs Status CAROLI SECVNDI, eiuſq; Maiorem Capellanum, Maxima ad Summum Pontificem Legatione Honeſtatum, meum Protectorem, ac D. D. LVDOVICVM PORTVCARRERIVM, ità Ægidij propriè

refe-

referentem Iconem obſequioſiſsimè (vti facio) deprecarer, id ſolita tua accipere Benignitate haud dedigneris: Et ſiquidem Condignè.

Purpura te fælix, te colit omnis honos. *Martial. Ep. 8.*

Prouidum (Purpurate Princeps) Pythagoricum præſenti rear occaſione ſequi Conſilium; nam

Nec bona, voce mea, poterunt tua cuncta referri. Ouid. in Ibim.

Accipe igitur (clementiſsime Pater) exiguam præſentem Opellam, non quia meam; Teſte namque Quintiliano *Dari nequit, quod debetur*, verùm vti obſequen- *Quintil. declam. 306.*

tiſsimi

tiſsimi Animi, debitæq; Clientelæ, ſi non Phaethontidem partum, Repentinum Abortum: Nec dedigneris (obſecro) ſi tuæ immenſæ Benignitatis experimento confiſus, & alias literarias lucubratiunculas tuæ altæ protectionis munimine roborare ſummopere anhelem.

Deum enixè deprecor (Purpurate Heros) tuam Eminentiſsimam, ac Reuerendiſsimam Perſonam Maiori cum incremento quàmdiutiſsimè conſeruet, vt & Chriſtianitas ambit; egoque cupio; faxit De-

us

us illius, meaque quàmcitius impleantur vota. Vale.

Ex Camera Rectorali huius Collegij Maioris Diui Clementis Hispanorum Bononiæ; Idibus Septembris Anni MDCLXXVIII.

Emin. Vestræ Reuerendiss.

Humillimus, ac Deuotiss. Cliens
D. Andreas de Pitillas, & Ruesga.

In Laudem Illustriſs. D. Authoris

D. ANDREÆ DE PITILLAS, ET RVESGA

Huius Collegij Maioris moderni Rectoris dignissimi, &c.

EPIGRAMMA.

QVam bene pręsentis conciuem vendicat Author
Codicis? ingenuè pagina nulla tacet.

Quam bene facundæ deducit fila Mineruæ
Docta? ſatis pulchre pagina quæque docet.

Quam bene ſecernit perpriſci temporis Annos?
Compago veræ denotat hiſtoriæ.

Quam bene ſit pollens, in vtraque Parte ſecurus?
Vt valet ingenio, non minus arte valet:

Accipe, quem laudes, & proprio, candide Lector,
Suffragio merito, quem tueare, tenes.

D. Ioannes King I.V. ac S. Theol. Doctor, Decanus Oſſorien. ac dicti Collegij Sacellanus.

Præ-

Præfatio ad Lectorem.

On ibo (amantissime Lector) *longius, quia breuis est assertio Veritatis*. Breuissimam hanc Hist. Ægid. Appendicem benignè examinandam tibi toto corde præsento; causam opusculi huius conscriptionis facillimè penetrabis, si prçfatas Historias, vnum vltra sçculum Ioannis Genesij de Sepulbeda nomine prælo datas, continuòq; euulgatas perlegisti, erroremq; in Lib 3. Cap Vlt. notasti: Cumq; Innocentẽ ab aliquorũ dicterijs Cordubensem (vt ipse suis fuit testatus scriptis, reuera Putalbanum) Sepulbedam sæpe sæpius considerassem, haud à re alienum iudicaui, vt Cordubensis Sodalis Conciuem ab imposturis vindicaret Consodalem: tum ob prædicti Cap correctionem, tum etiam, vt qui per ita longçuũ tempus sic diffusum inspexere errorẽ; tantum virum à cõcepta fallaciç suspicione omnino absolutũ declarent, absq; tardç vindicationis obice; nam vt Batillus refert, *Simmachus l. 7. Ep. 16.*

Sic tandem insontes Nemesis diuina redundans
Maiori in pœnam fænore tarda venit. *Batill. Embl. 143.*

Rectè Lipsius aiebat *nil in terra præter Innocentiam securius*; ideoque licèt per viginti vltra centum Annorum interuallum innocuè meus Sepulbeda tot acceperit obiurgantium dicteria; triumphans ipsius innocentia impræsentiarum palam se exhibet, & rectè equidem Lucianus. *Lipsius l. 2. cap. 4.*

Si non delinques, tibi Dÿ hominesque fauebunt;
Præstabunt faciles quæq; precatus eris. *Lucianus Epigr. in Fœlicit.*

Deum, propriamq; testor conscientiam, vt mea mens

 Sepul-

Sepulbedæ vindictam, Veritatisq; ostensionem solummodo habuit scopum; non alicuius offensionem quantumuis minimam, & licèt Camerinus sit opinionis, quòd

Camerinus 35. cen. 2.

Et sæpe est magnis vltio grata viris.

Immunis ab ipsius euado sententia, mihi simili denegato epitheto, Diuiq; Saluiano adhæreo, in hac siquidem opella. *Veritas magis quàm offensa cogitanda est, dicam, & semper dicam.* Nec mirere, si parùm melleis alloquar verbis. *Modis namque omnibus tenenda Veritas, vt quod in re est, hoc & in verbis sit; quæ in se dulcedinem habent dulcia; quæ amaritudinem amara dicantur;* idem testatur Sanctus.

S. Saluianus de Gubernat. Dei.

Idem l. 8. de Prou. Diuina.]

Nimis curiosam authorum scrutationē haud damnabis, nam vt Halicarnasæus loquebatur, *in veritatis inuestigatione plurimum semper operæ ponendum censui.*

Halicarnas. c. 2. ep. ad Ammeū de ætat. & script. Demost.

Sed ne te (Doctissime Lector) tædio afficiam, solummodo certiorem facio, vt quamuis *Non me latet sententia illa Sapientum, quæ probè admodum dicit, quod de Deo dicere etiam vera, periculosum est*; tua attamen benignitate confisus torpentem omnem excutio timorem; & dummodo pro meo Sepulbeda cum Ouidio profero

Rufinus Aquilei: in expos. Symbol. Apostol.

Conscia mens recti famæ mendatia ridet;
Sed nos in vitium credula turba sumus.

Ouid. lib. 4. Fast.

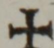
Confidenter expecto tuam pro eodem sonoram Harmoniam Camerarij verbis fundatam, scilicet;

Ambulas, en, medios Salamandra illæsa per ignes:
Nempe illæsa manet semper & integritas.

Camerarius 69. cap. 4.

Viue fœlix.

Emi-

Eminentiſs. ac Reuerendiſs. Principi D.
Domino meo

D. LVDOVICO EMANVELI FERNANDEZ, ET GVZMAN

S.R.E. Presbyt. Cardinali

PORTVCARRERIO

D. ANDREAS DE PITILLAS, ET RVESGA

Plaudebat.

Βραδυγλώσσῳ
Ibero Cordubæ Nato, Philonide indoctiori
Sceptrigeri cerebro creata Iouis
Succurre
Hiantæo aſſociata Choro
Phœbeo ſanguine iuncto
Τριτογένεια.
Ἤδη γάρ
Panomphæus Altitonans, Phlegethontæus Summanus,
Salſipotens Princeps, Argiua Feronia;
Circumuolitabiles Auras, Omnicremos Spiritus,
Tumeſcentes Lymphas, Omniferam Matrem
Ad
Vraniæ Aſtreantis dulciloquos nutus,
Viuidam, inhalitantemque attentionem,
Tardigrado, necnon conſcripto motu,
Altè obſecranteis
Auſcultandos, Acclamandos,
Venerandos, Celebrandos
Pulſa mora

Inuitare. Congregare.

Hærent

Regali Armento,
Cœlite Metamorphosi
Spreta,
Phœnicio Agenore creata
Εὐρώπη.
Torua feritate, amarisque
Calamis impleta Pharetra dimissis
Alacris
Λιβύη.

Pulchri Laomedontidis,
Haud latrabili
Mutatione,
Regia Coniux
Ἀσία.
Votiuis onusta muneribus
Auripotens subdita
Phœbo
Ἀμερική.

Ἐπειδὴ

LVDOVICI PORTVCARRERII

Nomen
Gaudiosum
A' me prolatum,

Omen
Prodigiosum
Ipsis demonstratum

Adest.

Omnia
Enuntiaui:

ὁπότε PORTVCARRERIVM
Suscitaui.

Namque tuum nomen rerum est mensura tuarum.

οὐκ ἤδη

Clarissimæ tuæ Prosapiæ

ἀδιάκριτον ἐπάξω ὑπόμνημα.

ὅτι

Primæuorum Gothorum clarissima stirpe,
Regioque ducere coniuncto Sanguine
Gemmatum proculdubio Genus;
Dumque
Illustrissimis, ac Excellentissimis Dominis
D. Ludouico Fernandez Portucarrerio
Comite de Palma, Marchione Montium Clarium,
De Castiluaiuela, & Almenara;
Domina, Domina mea
Domina Eleonora Guzmana
Marchionibus de la Algaua,
Comitibus de Theba, & Ardales
Genita,

Pri-

Primam Hiſpanicam Nobilitatem Referentibus
Cr[illegible]um
Agnoſcimus.
Nec mirum,
Si tam fulgenti ſplendore, proprijſque excelſis virtutibus
Excellentiſſimarum Dominarum mearum
Agnetis, & Auguſtinæ
Sororum tuarum
Hymenæi inſigniri fœdere Hiſpanicorum Magnatum
Florens ambiret iuuenta;
Procalique Glorioſæ Ambitionis Certamine
Primæ, Secundæ
Excellentiſsimi Domini
Marchio de Belcarrota, Marchio de Vrani
Pancarpiam, Oleaginam
Triumphantes accingerent?
Οὐ τὴν τῶν σῶν προπατόρων μνήμην
Ἐ
Papauereis lethes ſuſcitabo lymphis;
ἐπεὶ

Rodericum,	Pelagium,
Alphonſos,	Ordonios,
Raymiros,	Sanctios,
Veremundos,	Ferdinandos,
Henricos,	Ioannes,
Philippos,	Carolos,

Hiſpaniarum Clariſſimos Monarchas
οὐ μόνως
Afrorum in fumo turpi feritatis opacæ
Cantabriæ indomitæ caſtas ſcrutando latebras;
ἀλλὰ καὶ
Excelſo Serto tam libertatis amœnæ
Laurigeros inter refouendo Caſtra Triumphos.
αὐτοὺς
Indiuiduos Comites
Fidæ amicitiæ indelebili charactere inſignitos
Declarare, Publicare

 3 In-

Inſpicimus.

Quorum

Auricomas inter ſublimia Stemmata Stellas;

Atque Diaphaneas ſplendore micantia Turres,

τοῦ Ϲριθέως πάσης τῆς Οἰκουμένης ὀλιγωρηθέντος Κύκλου;

Miramur. Veneramur.

Τί τὸ ξένον;

Si tam Polycletarum ſubſtantiarum

ταῦτα

Α, καὶ Ω

Appellentur.

ἐπείπερ

Cornigera Dea, ☽ Noctilucaque Diana

οὐχὶ

Lathmici Herois perdita Amaſia,

οὔτε

Phœbeia amplius tectiuaga felis,

μᾶλλον δὲ

Altipotentis, Maiorisque Luminaris pediſequa fida,

Vertice Titanis Monſtri, Caudaque repulſis.

Ineclipſabilia Lumina, Iactantur.

Referente Limina, Gloriantur.

τετηρημένου τοῦ ἡμετέρου ἐν τῷ διανοεῖν τρόπου

In ſuperna immobilique Empyria

ΤΡΙΑ΄ΔΟΣ

οὐχ ὁ Παράκλητος, ἀλλ᾽ ὁ Γεννητὸς

Redemptiuum Adorandæ ✠ exaltat Vexillum.

ὅπου

Cœleſtis Παράνυμφος adeſt,

ὅστις,

Infandæ captiuitatis ἐκ πλείστου χρόνου optatam excuſsionem

AVE MARIA GRATIA PLENA

Orbi Glomerabili Indixit.

Gaudio Garamantide Prædixit.

Mediaque Φλογοφόρος Titan

Cœtu comitatus Numinum

Æthio-

Æthiopeia, Philœneiæ
Expleta Clade,
Hoſtilibus alacer onuſta ſpolijs
Auxiliaria exhibet ſigna.
Ipſorum
ἕνα μόνως
Excellentiſsimum D. D. Petrum P[illegible]carrerium
Ducum Aſcalonorum Inclita deſcendentem Domo,
Initiumque Villænouæ Marchionibus referentem;
Virum

Æmulabili Gloria Somnifera Memoria
Verè Dignum, Verè Indignum
Soporifero haud trutinabo Puluere;
ἐπειδὴ
Catholico Ferdinando viam mortalitatis ingreſſo
A' Celſo Eccleſiæ Oraculo datum
Præpotentem, Supremumque Diui Iacobi
Magiſtrum

Ἱσπανία Λιβύη
Gaudio beato Odio impacato
Tutantem Infeſtantem
Perſenſit.
ὅδε
Palladiæ σοφίας, qua Lycæorum Atlantes
Septem Argiua ſpreta Pube
Te Vnum

Sapientem Docentem
Veridicè Mirificè
Fatentur. Verentur.
Τὸν Ἀριστοφάνου, καὶ Κλεάνθου λύχνον
ὁ Καθολικὸς θρυλλεῖ κύκλος.
Cum
Euidentia ſuadeat, demonſtrationem ſilebo.
ὐκ
Æmulabilium virtutum Summa, quibus te
ΤΡΙΑ'Σ
Abundè Fœcundè
Orna-

Ornauit, Decorauit,

Gloriam decantabo;

Omnigenarum

γάρ

ἐμπόριον ἀρχεῖον

Vocaris, Appellaris.

Magnalium valdè equidem ingens.

ὅτε

Ludouicus Portucarrerius

Nominatur, Ominatur

χρυσμολογία.

ἐπειδήπερ

Μητροπολιτικῶν Ε'κκλησιῶν

Eteocleo orto diſsidio

Tantis Coronari Virtutibus

Quælibet flagrans,

νικηφόρο

Omnes inter Primas euaſit

ἡ Τωλήτου,

Laurigeram venerandi ſui te accipiens Capituli

Κεφαλήν.

Excellentiſsimo Domino, Patruoque

D. Antonio Fernandez Portucarrerio,

Viro

Virtute Venerando, Prudentia Admirando,

Qui

Burgenſem Gienenſem

Archiepiſcopatum, Epiſcopatum

A' Catholico Monarcha Quarto Philippo

Ipſi oblatos

Ob

Animi ſui humilitatem; erga ſuam Eccleſiam cordialitatem

Haud ſemel renuit,

Coadiutorem, Succeſſorem;

Proprijque Eminentiſsimi Paſtoris

D. D. Paſchaſij de Aragonia

Neapolitani Regni

Re-

Regali intenti Gubernio
Præſentia orbata;
In Vniuerſi Primatus
Spiritalibus Temporalibus
Rectorem. Adminiſtratorem.

οὐ

Tantùm Patrui inſequentem Veſtigia,

ἀλλὰ καὶ

Propriarum Virtutum teſtimonium referentem
Ab eodem Monarcha
Stygio ambitus viro repulſo
Velaminis Supremo inſignitum munere,
Denique Iacobi Hiſpaniarum Patroni
Sacelli, Corporiſque Sacri
Regium Viſitatorem deſtinatum,
Modeſtiæ exhibentem excellentiam
Tua ſatisfactum ſorte
Granatenſem Archiepiſcopatum
Totis viribus aufugientem.

ἀλλὰ

Cùm nequit abſcondi in ſublimi κείμενον ἄςυ;
Per Quatuor Orbis Angulos
Inæquabilium tuarum Virtutum
Diffuſa fama,
Pontificis Summi ſtatim vt peruenit ad Aures,
Cardine ne tanto, ac tali Romana careret
Ἐκκλησία,
In Purpuratorum Heroum Eminentiſsimum Cœtum,
Diuino ferè afflatus Paraclito,
NONVS Te CLEMENS,
Purpura Pectoris Arcani Sanctiſsimo reſeruata Scrinio,
Cooptauit, Declarauit.

Δαψιλῶς

Martigena exultauit Bellatrix deplorauit
Ἰταλία, Ἱσπανία,
Tanto Tutelari
Ornata. Orbata.

Ῥώμη

Ῥώμη lætatur, Τώλητον triſtatur,

Tanto Parente

Adepto. Adempto.

ἄμφω

Augent lætitiam, Minuunt triſtitiam,

τὴν σὴν ἐπιφανῆ σοφίαν ὅτι μετ' ἐπωφελίμου τόκου

ἐν τοῖς Ἄκροις τῶν Ὁλοπορφύρων τὸ δάνειον ἀνυπερθέτως αὐταῖς

Συςήμασιν ἀποδοτέον

Admirantes. Ominantes.

Te Patre

Alma indigebat in Vrbe

ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία Πᾶσα ἡ Ἰβηρία

Propugnatore. Protectore.

Regna loquantur Sicula;

ὅπου

τὸ τοῦ ἀνικήτου Μονάρχου Καρόλου τοῦ δευτέρου,

Tempore quo atrociſſimi Belli ignis,

Obduratæque Rebellionis voraciter exardebat,

Sceptrum Gubernans,

Horrida Mauortis domuiſti pectore Monſtra.

Timuit

Altitonantia fulmina Turbulentia flumina

Rapax Meſſana Audax Gallicana

Κάρυβδις. Σκύλλα.

Vlyſſeaque arte ad Regis indefeſſum

Alligatus ſeruitium,

Syrenum ſpreto cantu,

Illam Hanc

Nimia fœlicitate Eximia celeritate

Subiugaſti. Fugaſti.

τῆς μὲν τῆς δὲ

Vulcanium ignem Præſumptionem inſignem

Extinxiſti. Reſtrinxiſti.

εἰς

Soporiferamque quietem non tantum Siculum,

ἀλλὰ καὶ

Totum Latinum Orbem

Redu-

Reduxiſti.

εἰκότως μέντοι

εἰ

Vaſtiſſimum Hiſpaniarum   Latiſsimum Eccleſiarum
Imperium,   Emporium,

ἐν

Supremi Status Conſilijs   Chriſtianis Ouibus
Tuendis,   Regendis,

οἷος Σὺ ὑπάρχεις,

Prudentiſsimo Rectore   Vigilantiſsimo Paſtore
Indigebat,
Fruitur,   Potitur.
Fœlices Hiſpanias!

χιλιάκις

Te   Me
Beatum!   Fortunatum!
Tanto roboratas munimine;

τοσοῦτον

Emicantium Virtutum   Præpotentis Principis
Cumulo Ornatum;   Protectione Decoratum.

ἐπὶ τοσαύτῃ τοίνυν δόξῃ

Glorioſè Glorier, Gloriare, Glorientur.

τῷ Θεοῦ ὁλοψύχως δέομαι,

O' *Ludouice Potens de te mea vota perennent.*

Oh

πόσον ἐκπλέως,

Si in humanis adhuc degiſſet,
Adimpleta ſua Diuus fateretur Auguſtinus!

τί οὖν πλέον;

Stupent

Ἀστράπτων Ζεὺς,   Θειώδης Πλούτων,
Τριαινατὴρ Ποσειδῶν,   Ὑπερβριθὴς Φερώνεια.

Mirantur

Εὐειδὴς Εὐρώπη,   Μεγασθενὴς Ἀσία,
Ἀνήμερος Λιβύη,   Χρυσοφόρος Ἀμηρικὴ,

Vt Ludouice tuo prolato Nomine tantùm.

Conſultaque Tritogenia

Cun-

Cuncta ita attonita proſpiciens,

Occaſione Inſigniore Expectata,
Concione Eminentiore Optata;

Ο'υρανίῳ
Commeatum dans Cœtui, Roſea labra
Sigillat.
ὅταν δὲ
Tuum

Exclamat Ι'σπανία Acceſſum,
Acclamat Ι'ταλία Diſceſſum,

Ε'γὼ λυπηρὸς

Augerem lachrymis modò Rheni Fluminis vndas,
Tanti ὠρφανισμένος Tutelaris,
Me niſi fulgentis radÿs, Patriæque tuentis
Spes aleret Phœbi potiturum protinus alta.

διόπερ

D. ANDREAS DE PITILLAS, ET RVESGA
Α'μφοτέρων τῶν Νόμων καὶ τῆς Ι'ερᾶς Θεολογίας
διδάσκαλος,
καὶ
τῆς ἀρχικῆς Καθέδρας αὐτῆς Ε'ρμηνεὺς,
τῆς Θείας Α'νακρίσεως Ε'πικριτὴς,
τοῦτε Μείζονος ἐν Βονωνίᾳ Ι'σπανοῦ Συνεδρίου
τοῦ Α'γίου Κλήμεντος Ε'πισάτης.

Domino, ac ſemper Domino meo
D. LVDOVICO PORTVCARRERIO
Principi Eminentiſsimo, Patrono Colendiſsim.
Animo Humiliato, Corde Inflammato,
In
Obſequij, Gratitudiniſque Argumentum
D. C. D.
Anno ab Orbe Redempto
MDCLXXVIII.
Pridie Idus Septembris.

Ε'ῤῥωσο. Εἶπον.

AP-

APPENDIX

Ad Cap. Vlt. Lib. 3. HISTORIÆ ÆGIDIANÆ.

PVNCT. PRIMVM.

Ethifer, callidusque Coluber; occæcata Cupido; degener Ambitus; pendula Poma; decepta Virago; incautus Homo deplorandæ luis cunctis rationalibus fascinatoria fuere instrumenta. O terribilis, formidandaque sententia Θνητὸς ἔσι! nondum siquidem fæmentitæ promissionis Primi habuere experimentum Parentes in ipsos iamque, vniuersosque posteros fuit lata. *Genesis c. 3.* *Genesis c. 2.*

Scilicet omne sacrum mors importuna profanat.
Omnibus obscuras inijcit illa manus. Ouid lib. 3. amor. 8.

Quod statutum sit hominibus semel mori; prædicat ijsdem Apostolus in pœnam Diuinæ transgressionis. Sed quid? nonne cum Augustino experimur ho- *Apost. ad Hæbreos c. 9.* *August. in Psal. 109.*

minem viuentem quaſi continuò mori? Nil igitur infallibilius.

Serius, aut citius ſedem properamus ad vnam;
Sed rigidum ius eſt, & ineuitabile mortis.

Ouid. lib. 10. Met.

Tributum hocce (proh dolor!) ſoluit Eccleſiæ Protoparens; Hiſpaniarum decus, Italiæ domitor; Apoſtolorum Principis Patrimonij Reſtaurator Dominus, ac ſemper Dominus meus D. Ægidius S. R. E. Cardinalis Albornotius; Epiſcopus Sabinenſis, Archiepiſcopus Toletanus, Hiſpaniarum Primas, ac totius Italiæ Generalis Legatus.

S. Nazianz. de vitæ vanitate.

Viribus eximijs erat ille, & Flore iuuentæ
Conſpicuus, ſocijque gregis columenque, decuſq;
Altigradus, valido membrorum robore florens.
Hic bello horrendũ Mauortem æquabat, & armis;
Cunctorumq; oculos ad ſe, menteſq; trahebat.

Obijt Ægidius. Sed ſi, deſine loqui blaſphemias nam pater meus eſt immortalis, nuntio mortis patris ſui quidam à Socrate relatus protulit ob genitoris, egregia facta; quid mihi quilibet objiciet

Socrates.

tam

tam lachrymabundam memoriam ſuſcitanti? Erraui, fateor, nam Ægidij mirifica, inæquabiliaque geſta ipſum immortalem apud ſuos, apudque exteros perenniter commendant.

Et ſi omnigenæ fælicitatis tutiſsimum portum, grauium ærumnarum gratiſsimam metam, catenatorumque laborum dilectiſsimum ſolatium Ethnici mortem pronuntiarunt; eiuſque accelerationem loco magni beneficij habuere, perperam dixi obijſſe Ægidium. *Ethnicorum ſent. de Morte.*

Quid etenim vita niſi carcer teterrimus animæ, quæ intra hoc miſerrimum ergaſtulum obtruſa carnali coactè adhæret conſortio? nonne ipſo grauatur, & quaſi in terram inclinatur tam mortali, ponderoſoque onere? reuera vita corporis mors eſt animæ, & corporis exitium animæ libertas; vbi ſiquidem anima ibi vita, vbi defficit ibi mors. Ægidius igitur *S. Nazianz. orat. 10.*

Securus moritur, qui ſcit ſe morte renaſci:
Non ea mors dici, ſed noua vita poteſt. *Camerarius C. cent. 1.*

Et ſi vita hominis ponderoſa ſarcina appellatur, verè ſi iſtam excutit anima; viuit; & verè Ægidius viuit. Ipſius loquantur ſtupenda geſta; quæ mira eruditione, aureoque deſcripſit calamo meus Cordubenſis, ac conſodalis D. Io. Geneſius de Sepulbeda, Art. ac S. Th. D. & Can. Cord.

S. Chriſoſt.

Et quoniam in ſuæ hiſtoriæ fine Ægidij animantis ſpiritus à corpore diſceſſum ſequtum affirmat Anno gratiæ 1364: 3. Calendas Octobris; in quo tempore aſsignando à pleriſque Italis Hiſtoriographis (quos non ſemel perlegi) alijſque literatiſſimis perſonis (quibus haud inaltercatam hac de re habui quæſtionem) ipſum parum diligentis, mendaciſuè nota afficientibus; quod egrè equidem tuli, inſandoque perſenſi dolore; multoque altius quando in nos omnes Collegij Alumnos, vtpote Scripturarum omnium Domini noſtri Ægidij hæredes, ac cuſtodes; iniecta imperitiæ notaui conuitia.

Hiſt. AEgidianæ error.

Radicitus rem examinandam propoſui

ad

ad Schiſma ſuper hoc exortum inter noſtros Sodales Scriptores, alioſque Claſsicos Hiſtoriographos euellendum, palamque veritate expreſſa ſedandum.

Allegatam volutaui Hiſtoriam; aliaque antiqua illius Seculi ſum perſcrutatus documenta; erroremque (fateor) agnoui tum in Anno, tum in Menſe, tum denique in Die Ægidij Obitus in Sepulbedæ hiſtoria aſsignati. Reuera ſiquidem Ægidius (dum lachrymas cohibeo, dolorem reſtringe lector!) obdormiuit in Domino, ad ſuperoſq; euolauit Anno Salutis 1367. Die verò 23. Menſis Auguſti. Quod euidenter comprobatum habeo, tum ex prælibatis antiquatis documentis, tum ex codicillo (cum ſuis annotationibus) præfati Ægidij Viterbij facto dicta Die 23. Auguſti Anni 1367. quem originalitèr, ac authenticè inter alia antiqua Ægidij Scripta, in Archyuio huius Sacræ domus conſeruamus. *AEgidij obitus tempus.*

Et quoniam tantam euidentiam euaneſcere *Conatus quorundam.*

ſcere permulti Authorum errore prædi-
cto lapſorum ſequaces haud mediocritèr
conantur; aſſerentes in Anni aſſignatione
errorem ex Notarij incuria, diſtractioneuè
præcontinere: operę pretium duxi talem
profligere conatum; ex alijſque permultis
coniecturis prædicti Anni 67. Dieique
23. Auguſti inexpugnabilem demonſtra-
re veritatem.

Contrarietas deducitur.

Et primo vt Sepulbedæ aduerſarios
mulceam ex ipſiuſmet hiſtoriæ verbis
contrarietatem, erroremq; exprimere vo-
lo. Ait namque obitum Ægidij ſequtum
fuiſſe Viterbij (vt eſt certum) prædictis
temporibus ab ipſo aſsignatis, & in hoc
(ni fallor) fundatur, quod eo tempore
ſuæ vltimæ voluntatis Teſtamentum con-
didit: quod libentèr fateor; ſcire atta-
men opportet Teſtamentum conditum
fuiſſe Anchonæ dicta Die 29. Septem-
bris tabifico morbo, ſalutèm quaſi deſ-
perante affecto Ægidio. Et loqutionis
moralitate attenta impoſsibile habetur

Ægi-

Ægidium ſimili laborantem morbo Anchonæ Teſtamentum condidiſſe, eademq; naturali Die poſteram Viterbij clauſiſſe.

Præterea fatetur Sepulbeda Ægidium Pontificem Viterbij expectauiſſe, ibique onuſtum Clauium Currum rationum loco per quindecim Annorum ſpatium adminiſtratæ Legationis ipſi obtuliſſe; illumq; poſtmodum Romam fuiſſe comitatum.

Quibus ex verbis idem depromeretur error; Pontifex namque, qui tunc temporis Romam conſcendit fuit ſanctiſsimæ memoriæ Vrbanus Papa V. Anno quarto ſui Pontificatus, vt Platina, alijque permulti referunt: & 5. ſi Ghirardaccio, quamplurimis cum alijs fidem adhibemus; Et ſequta huiuſmodi Pontificis creatione Anno 1362. (vt comperto habetur) ſi Ægidius obuiam Pontifici Cornetum vſque occurrit, Viterbij ipſum excepit, Romamque poſtea fuit comitatus neceſſario infertur vt in humanis ageret dicto Anno 1367. *Aduentus Vrbani V. in Italiam.*

Vlte-

Vlterius idem depromitur ex dicta historia asserente: Rationes administrati Belli per 15. Annos Curru Clauium ostensione Pontifici Ægidium dedisse. Nam Ægidius fuit Italiæ Legatus declaratus ab Innocentio Papa VI. qui Pontificiam Cathedram occupare cæpit ab Anno 1352. Mense Decembri; & ab Anno creationis Innocentij, vsque ad 1364. Ægidij obitus à Sepulbedæ historia testato minimè poterant, nec possunt Anni 15. numerari.

Sistant pronunc Sepulbedæ impugnatores his implicationibus ex historia ab eis producta deprompttis satisfacti, dum alia discutimus.

Amplius si prædicto Anno 1364. Ægidij obitus fuisset sequtus coniecturalitèr infertur Purpuratam Dignitatem per ipsum vacantem in alium collatam fore in prima promotione, quam Vrbanus Papa V. fecit Auenioni 14. Calend. Octobris Anno 1366. siue in secundà sequta Massiliæ 4. Idus Maij Anni 1367.

& ta-

& tamen in harum nulla reperitur dicta collatio facta, ſed in tertia Cardinalium creatione Auenioni publicata, ac habita Temporibus Septembris, Die ſcilicet Veneris 22. Anno 1368. in perſonam Philippi Cabaſolæ natione Galli, Ieroſolimitani Patriarchæ; quamuis alij ipſum Titulo SS. Petri, & Macellini primò Purpuratum indicent.

Minimè attamen opportunum dijudico ad haſce remotas coniecturas confugere, quando ex alijs euidentioribus probationibus pro comperto infertur præfatum Ægidium Annis 1365. & 66. necnon 67. adhuc in humanis egiſſe; ſuæque totius Italiæ Legationis munus ſtrenuè exercuiſſe; quod ex eiuſdem antiquis Scripturis (quas apprimè perlegi) in hoc noſtro Collegio indemnitèr ſeruatis depromptum habetur: quarum aliquas in meæ comprobationis euidens Teſtimonium adducam. *Documenta Antiq; AEgidij.*

Die 5. Aprilis Anni 1365. conſtituit

Conuentio Fabr. Coll. Ægidius ſuos ſpeciales procuratores ad Collegij Bononiæ conſtructionem DD. Ferdinandum Aluari de Albornotio ex Fratre Nepotem, Abbatem Valliſoletanum, Decretorum Doctorem, ac poſtmodum Epiſcopum Vliſiponenſem, Archiepiſcopumq; Hiſpalenſem; & Alphonſum Ferdinandi Eccleſiæ Toletanæ Teſaurarium, prædictique Ægidij Camerarium; vt ex Inſtrumento Bononiæ facto in Monaſterio RR. Canonicorum Lateranenſium S. Ioannis in Monte nuncupatorum apud Franciſcum Aſpetati de Cento Bononiæ Notarium apparet.

Continuatur Fabr. Coll. Per aliud Bononiæ apud eundem Notarium factum Die 11. Iulij eiuſdem Anni, fatetur Magiſter Andreas Collegij Murator recepiſſe dicta Die ab Ægidio præfato per ſuos Procuratores ſupra relatos 1500. Aurea Scuta ad fabricam continuandam: Et Die 18. Octobris eiuſdem Anni, eodemmet Notario rogato, fatetur recepiſſe 4000. Aurea

Scuta

Scuta ad prædictæ Fabricæ continuationem.

Calendis Maij Anni 1365. D. Ægidio Generali Italiæ Legato scripsit Dominus Andruinus Legatus particularis Bononiæ, qualitèr Domini Antiani simul cum Status Libertatis DD. Reformatoribus annuerunt in hoc, vt quædam via publica Ciuitatis vocata Ladronella in Capella S. Christophori de Saragotia sita posset claudi; vt commodius Collegij Fabrica construeretur; ac in insulam redigeretur, vt ex præfati Legati originali epistola constat. *Concess. viæ pub. ad Fabr. Collegij.*

Die 16. Augusti 1366. mutuauit Ægidius Legatus Generalis Abbati Monasterij S. Victoris Massilensis Receptori Generali omnium reddituum Cameræ Apostolicæ in Italia existentium 3000. Scuta Aurea pro vrgentibus prædictæ Cameræ necessitatibus subueniendis; pro quo mero, gratiosoque mutuo obligauit dictus Abbas præfato Ægidio, eiusque *Mutuum fac. Cameræ Ap.*

hæredibus, & ſucceſſoribus omnes prouentus, ac redditus Cameræ Apoſtolicæ in Ciuitate Anchonæ conſiſtentes, vt confeſsio dicti Receptoris apud Goſalbum Pashini de Veſalia Anchonitanum Notarium dictis Die, Menſe, & Anno facta indicat.

Mutuum fac. Reginæ Siciliæ.

Die 12. Iunij 1366. mutuauit Ægidius Sereniſs. D. D. Ioannæ Reginæ Siciliæ, ac Ieruſalem 15. millia Scuta Aurea, vt ex confeſsione, ac obligatione dictæ Reginæ apud Martinum de Marſia Notarium in Caſtro Nuceriæ dicti Regni prædicta Die facta apparet.

Proceſſ. cont. Epiſc. Pad.

Die 12. Aprilis 1365. miſit Ægidius Legatus Generalis Fratri Ioanni de Sigillis Bononienſi Ordinis Prædicatorum, ac Priori Conuentus Sanctæ Coronæ Ciuitatis Vincentiæ Proceſſum factum contra Epiſcopum Paduanum; & Die 8. Februarij 1366. miſit prædictus Ægidius Legatus Fratri Bonauenturæ de Baſſo Priori Conuentus Fratrum Prædicato-

rum

rum Veronæ alium Processum factum aduersus eundem Episcopum Paduanum; vt ex dictorum Priorum receptionibus manifestè constat.

Anno 1366. sexto Idus Maij Vrbanus PP. V. commendauit Ægidio Anchonæ existenti, vt quam citius se in Siciliam conferret ad maximos tumultus ibi exortos sedandos; aliquasque terras è Tyrannorum manibus recuperandas; extat Bulla Auenioni dicta Die data.

AEgid. accipit ord. se conferendi in Siciliam.

Idibus Iulij Anni 1366. citare fecit Ægidius Legatus Episcopos Aretinum, Nepesinum, Castellanum, Sutrinum, & Tiburtinum, vt ante se intra sexaginta Dierum spatium comparerent, pœna Excommunicationis Maioris latæ Sententiæ adhibita in contumaces; vt ex Bulla data Anchonæ dicta Die.

Citatio Episcoporum.

Anno 1366. Vrbanus Papa V. amplam concessit Ægidio potestatem nouos tractatus, ac Collegationes faciendi aduersus peruersas Societates, & Inimicos

AEgidius habet amplam potestatem ad nouas Colleg. faciendas.

Sanctæ

Sanctæ Romanæ Ecclesiæ; omnimodam ſuper hoc facultatem, ac diſpoſitionem ſuæ relinquens diſcretioni; vt ex Bulla data Auenioni 16. Calendas Iulij dicti Anni apparet.

AEgidius vindicat Ciues Romanos ab infeſt. Anglicana.

Anno 1366. 5. Cal. Septemb. Idem Vrbanus Ægidio ſcripſit, vt conſcripto Milite, ac Armigeris Copijs; opeque poſsibili Almæ Vrbis Ciues ab intoleranda infeſtatione, quam præfatis quædam hominum ſceleratorum Anglicana ſocietas continuò tribuebat, tutaretur; vt Bulla data Auenioni præfato Die indicat. Quod ſtrenuè; magnaque cum Romanorum Ciuium ſatiſfactione, S. P. Q. R. Acclamatione adimpleuit Purpuratus Heros.

Noua conuentio confœd.

Anno 1367. tertio Nonis Ianuarij idem Pontifex Ægidio ſcripſit, ipſi certam Schedulam mittens S. R. E. Confœderatis dandam, ſi ipſi ſic opportunum viſum fuiſſet; eius ſolummodo meræ diſpoſitioni, arbitrioq; omnem ſuper illam relinquens poteſtatẽ; vt ex Bulla data Auenioni dicta Die.

Die

Die 28 Februarij Anni 1367. Ioannes de Steres Miles Theutonicus se spontè obligauit Ægidio, vti Generali Legato, ad Romanæ Ecclesiæ, ipsique Legato fidelitèr seruiendum per quatuor Mensium spatium cum triginta Equorum cursoribus; pactis, pretioque solitis, vt ex obligatione, & subscriptione præfati Ioannis coram Ægidio dicta Die in Casiano facta apparet. *Obligat. Cursorum fact. AEgidio.*

Die 5 Aprilis 1367. misit Ægidius Legatus Fratri Paulo de Motaninis Senensi Priori Ordinis Prædicatorum in Conuentu Aretij Processum, ac ordinem vt Episcopos Aretinum, & Massetanum excommunicatos, Populo conuocato, declararet; vt ex dicti Prioris receptione constat. *AEgidius excommunicat aliquos Episcopos.*

Die 3. Iulij 1367. pro Cambio, Cambijque nomine Matthæo de Florentia consignare fecit Ægidius 8540. Auri Florenos, vt in Ciuitate Barchinonensi de præfata quantitate plenam rationem daret. *Camb. dat.*

daret. Et Die 12. eiusdem Mensis, ac Anni ratione Cambij dare fecit Ægidius Thomæ de Guidettis Florentino 15250. Auri Florenos; vt ex Instrumentis prædictis diebus apud Martinum Fernandi de Pastrana Notarium rogatis Viterbij indubitantèr constat.

AEgidius absoluit Iudicem Camerini.

Dicta Die 12. Iulij 1367. Ægidius Italiæ Generalis Legatus per eius Generalem Auditorem Bente de Firmo Anchonæ residentem plenariè liberauit, omninòque absolutum declarauit Nobilem Virum D. Albricium de Lambertinis Bononiensem de permultis capitibus, ac imposturis ab eius aduersarijs productis de tempore, quo Iudex fuit Camerini; cuius absolutio apparet ex Instrumento dicta Die, ac Anno facto per Bartholomæum quondam Raynerij de Ciuitate Sancti Angeli Anchonæ publicum Notarium.

Quibus indubitatis Testimonijs, alijsque quamplurimis dimissis, perspectis

nemo

nemo erit tam perditus, vt errorem amplius in Anni assignatione ex Notarij distractione Ægidij Codicillum præcontinere; audeat affirmare; Ægidiumuè præfatis Annis 1365., 66., 67. in humanis, suæque Legationis regimen exercendo, haud egisse.

Ex allatis Testimonijs proculdubio inexpugnabilem Arcem Sepulbedam impugnantium quilibet ad suæ, errasse, defensionis comprobationem tuendam habebit; credam. Illius siquidem Historia Ægidij obitum sequtum decantat Die 29. Septembris Anni 1364.

Fateor sic præcontinere aliquas Historias Ægidianas, Sepulbedæ nomine prælo datas. Nego attamen Sepulbedam talem incidisse in errorem. Mirabar iam hominem tot encomijs verè dignum; verèque commendatum re tam in graui, tam ingentisque momenti sic facile deceptum fore; & cum Historiam primam ab ipso Sepulbeda Typis datam incredibili labore *Declaratio erroris Historiarum.*

quæſiuiſſem, vt certior fierem, an in hoc erraſſet, necne? Eam demum inueni in Bibliotheca RR. PP. Sancti Dominici huius Ciuitatis (Quis nam præter Guzmanicum Sydus lumen in tam tenebroſa altercatione mihi præbere poterat?) colligatam in quodam tomo foris, tabellis, coramineque nigro cooperto, ac ſubſignato litera L. cuius inſcriptio eſt iſta, nempè. *Commentaria Cæſaris. Geſta AEgidij Albornotij. Deſcriptio Collegij Hiſpanorum ab ipſo AEgidio conditi; & Vita Codri.*

Vera Hiſtoria Sepulb.

Dictuſque Liber catena ferrea alligatus adeſt in vltimo Scamno, à manu dextera ingreſſus dictæ Bibliothecæ. Illa igitur eſt vera, & Primitiua Hiſtoria Ægidiana Sepulbedæ; quam dum ipſe in Collegio commorabatur ſcripſit; Typiſque Bononiæ dedit Anno gratiæ 1521. apud Hieronymum de Benedictis Bononienſem Typographum. Summi gaudij mihi fuit prædictæ Hiſtoriæ inuentio:

circa

circa finem ſiquidem vltimi capitis tertij Libri profert meus Sepulbeda ſequentia verba. *Et tribus Menſibus, quàm Viterbium redierat exactis vitam cum morte commutauit, Anno gratiæ Milleſimo trecenteſimo ſexageſimo ſeptimo.* Nec in ſua Hiſtoria Diem, Annumuè obitus Sepulbeda aſsignat; aliquemuè Authorem in margine citat; nec ad prædictum Annum 1367. indicandum numeris vtitur, ſed literis, vt ſupra iacent. *Sepulb. verba*

En meum Sepulbedam ab iniurijs innocuè acceptis plenariè liberatum: Hiſtoria autem ab ipſo Typis data prædicto Anno 1521. fuit poſtmodum Bononiæ excuſa apud Antonium Giaccarellum; & Peregrinum Bonardum Socios Impreſſores Anno 1559. & tunc neſcio quis; quibuſuè exagitatus colubris, appoſuit in dicti Libri 3. fine ſequentia verba, ſcilicet. *Vitam cum morte commutauit, Anno gratiæ Milleſimo trecenteſimo ſexageſimo quarto*; non numeris, ſed literis, vt *Sepulb. liberatur ab impoſt.* *Secunda excuſio Hiſtoria AEgidiana.* *Origo Erroris.*

iacent, & abſque Diei, Menſisuè obitus aſsignatione; & pariformitèr de titulo Dedicationis Hiſtoriæ dicti Sepulbedæ aliquid ademit; ſicut & de Collegij Deſcriptione per eundem facta.

Tertia excuſio Hiſtoriæ Ægidianæ.

Tertio demum dicta Hiſtoria Ægidiana nomine Sepulbedæ fuit denuò Bononiæ apud Clementem Ferronium Typographum excuſa Anno 1628. & tunc aliquis in hoc vel ſe Sepulbeda doctiorem præſumens, vel aliorum Authorum teſtimonijs confiſus; loco Sepulbedæ verborum Ægidij Obitum indicantium appoſuit ſequentia, nempè. *Vitam cum morte commutauit, Anno gratiæ Milleſimo trecenteſimo ſexageſimo quarto: tertio Kal. Octobris*. Et ſimul in margine citauit Marianam in lib. 17. cap. 7; ſicut, & fecit in pleriſque alijs locis Hiſtoriæ; Collegijque Deſcriptionis, cuius integras ademit partes; integraſque abſque neceſsitate mutauit; pari procella haud immuni hiſtoria. Ex iſtaque præfatorum

incu-

incuria, siuè præsumptuosa curiositate tot patitur meus Sepulbeda inculpabilitèr parum diligentis, errantisuè dicteria.

Liquido iam apparet haud errasse nostrum Sepulbedam, ipse siquidem mortem Ægidij Anno 1367. sequtam affirmat, vt reuera ita fuit.

Sed adhuc hypothesi concessa, quod istæ Historiæ vltimò Typis datæ, vita iam functo Sepulbeda, forent Primitiuæ ab ipso exaratæ, nulla ex hoc culpæ, omissionisuè alicuius impostura ipsi obijci deberet; tum quia antiquæ Ægidij Scripturæ, quas in hoc Collegio conseruamus, ab eo minimè visæ fuere; non attamen sua omissione; ipse namque fuit huic nostro Maiori Sodalitio adscriptus Anno 1515. & paulò antè, nempè tempore Pontificatus Iulij Papæ II. Anno 1512. (Quo tempore Copiæ Gallicæ aduersus Pontificem, Hispaniarumque Regem eius confœderatum totam Italiam deuastabant) Collegium occuparunt Milites

Immunis amplius euadit Sepulb.

lites

Colleg. patitur iacturam Gall. Milit.

AEgid. Scripta inter parietes occluduntur.

D. Bernardinus de Anaya.

lites Galli, qui quantum in eo inuenere igni commendarunt: & tunc DD. Collegiales antiquas Ægidij Scripturas, Priuilegiaque aliqua inter parietes occultarunt; ne à Militibus infringerentur, tamque pretiosissimo Thesauro hæc nostra Domus orbata maneret: & inter parietes ita occlusa extitere, non solummodo dum Orbis Latinus fuit à Gallicana lue purgatus; verum & per multos subsequentes Annos: quousquè tranquillitas Bononiensis Dominij omni turbulenta suspicione fuit immunis; vt annotationes nostrorum illius temporis Consodalium testantur, & vulgarissima deriuata traditio suadet. Quamobrem minimè noster Sepulbeda potuit tempore, quo fuit in Collegio commoratus ea perscrutari ad suam Historiam conficiendam.

Tum etiam nam cum Ægidius posteram in Italia clausisset Diem, in eaque tam strenuè, ac præclarè sui animi magnanimitatem manifestasset: necesse erat,

vt

vt ad ipsius Historiam describendam Italos noster Sepulbeda sequeretur Authores, qui fere omnes, & magis clasſici in tempore Ægidij obitus asſignando apertè deceptionem fuere pasſi. *Errores Authorum Ital. circ. AEgid. mort. tempus.*

Ad cuius rei comprobationem nonnullos tantum perſcrutemur; & in primis audiamus Sigonium æstimatisſimum sui; præsentiſque Sæculi Authorem; qui in Lib. 3. de Vitis Episcoporum Bononiensium fol. mihi 149. alloquens de Anno 1364 ita ait. ***Eodem Anno AEgidius Legatus mortuus est, condito Testamento vt domus in Vrbe Bononia strueretur, atque ei bona sua tribuerentur ad alendos 24. iuuenes Hispanos optimis studijs literarum deuinctos; eiusque Visitatorem Episcopum reliquit.*** *Sigonius.*

En Authorem ita clarum miserrimè eademmet Ægidij obitus asſignatione deceptum; supponit siquidem Anno 1364. fuisſe sequtum, & ex ipsius verborum contextu non solummodo hic depromitur

Contradictio. tur error; verum & loci obitus: Testamentiuè conditi. Ipso namque supponente morbo affectum Ægidium Testamentum condidisse; propedièmque posteram clausisse Diem, vel fateri debet obitum Anchonæ sequutum, vel Testamentum Viterbij factum; quod vtrumque falsum sustineo. Testamentum namque fuit conditum Anchonæ Anno 1364; obitus vero sequtus Viterbij Anno 1367. *Confutatio.*

Pariformiter ignoro, quo fundamento illa vltima verba, nempè: *Visitatorem Episcopum reliquit*: depromat? Cum Ægidius nullo modo, nec Testamento, nec Codicillo hoc cauisset; nec Codicilli Declaratores de hoc vllo modo cogitassent. Fuit etenim Vrbanus Papa V. qui in prima Collegij Statutorum confirmatione hoc sanctisimè sanciuit. Quamuis Gregorio Papæ XI. id alij tribuere conantur. *Alia confutatio.* *Prima Statut. Colleg. confirmatio.*

Ciacconius. Et si attentè perlegimus Ciacconium in Vitis Pontificum, & Cardinalium de

ipso

ipſo Ægidio loquentem in eundem inci-diſſe errorem notabimus. Aſſerit nam-que Viterbij Teſtamentum de Bononiæ Collegio ædificando condidiſſe Anno 1364. dictoque Anno obijſſe: quod tam primum, quam ſecundum euidenti labo-rat fallacia. Et licet Anonymus, cum alijs quam plurimis ab Auguſtino Oldoino relatis, in additionibus, & correctionibus præfati Ciacconij errorem in Anno obi-tus aſsignato notant, & corrigunt ſeorſim; nihilominus, & ipſi erroris in Die obitus aſsignando nota haud immunes euadunt; 24. ſiquidem aſsignant; cum 23. reuera fuiſſet, vt poſtea dicam.

Error.

Anonymi emendatio.

Aug. Oldoin.

Error.

Confutatio.

In cuius Diei errorem inciderunt VVa-dingus in Annalibus Minorum tom. 4. fol. 118. Spondanus in Annalibus Ec-cleſiaſticis ad Annum 1367. in Vita Vr-bani Papæ V. & Odoricus Rainaldus Taruiſinus in continuatione Annalium Baronij ad Annum 1367. tom. 16. Oc-cid: 22. §. 15. & tamen citati inculpa-

Error VVadingi, Spondani, & Odorici.

bilem Sepulbedam in ſuis genericis reprehenſionibus inculcant. Alios innumeros hoc errore lapſos prætermitto; præfatoſque ſolummodo nomino, nè reprehenſores abſque ſua reprehenſione elabantur.

Error Alidoſij. An fuiſſet hac in re errore affectus Ioannes Nicolaus Paſquali Alidoſius? quilibet iudicabit: Dum in ſua Inſtructione Rerum notabilium Ciuitatis Bononiæ fol. 31. de Collegio noſtro Sabinenſi loquens, ait Die 6. Martij Anni 1365. fuiſſe iam in forma perfecta redactum Collegium, primòque apertum; Ægidiumque obijſſe Anno 1364.

1. Confutatio Quoad primum ex ſubſequentibus error apparebit, dicta ſiquidem Die ab Alidoſio aſsignata nondum Ægidij Procuratores de fabrica incipienda quicquam conuenerant; nec vſque ad Diem 5. Aprilis ipſius Anni conuentio quælibet fuiſſet facta de prædicta fabrica inchoanda.

Quo ad

Quo ad secundum euidentèr fallacia demonstratur; & quod mihi valdè displicet est, quod ex quadam memoria Collegij ædibus inhærenti (vt ipse refert, in sequentem modum. *AEgidius Cardinalis Crucis, spectabile virtute. Beati Petri Patrimonium Tyrannica sauitia rabiente varijs turbinibus agitatum recuperata pristina libertate Reipub. intuta pace quiescit Anno 1364.*) fundamentum sumat ad obitum dicto Anno 1364. sequtum assignandum. Cum reuera talis memoria in præsentiarum non inueniatur; & quod nullo tempore fuisset, rationabilitèr possum inferre; tum quia omnes antiquæ Collegij Descriptiones; quæ adamussim quidquid in Collegio earum tempore conscriptionis inueniebatur notatum, vel alio quocumque modo, indigitant; minimè hanc apponunt Memoriam, quamuis omnes alias Collegio præcontentas minutissimè designent. Tum etiam, nam si esset Me- *2. Confutatio.*

moria antiqua, & quasi à fundationis exordio notata, (vti ipse insinuat) minimè posset tàm euidentem præcontinere errorem; nostri siquidem Antecessores à fundatione primæui nobis certiores de Ægidij obitu fuere, & tam manifestum errorem ita palàm haud apposuissent.

Petrus Maria Campi.

Et Petrus Maria Campi in Historia Ecclesiastica Ecclesiæ Placentinæ, Part. 3. lib. 2. ad Ann. 1367. fol. mihi 129. dictam ex Alidosio affert Memoriam, de hoc nostro Collegio agens; cæterum absque illis vltimis verbis nempè, *Pace quiescit Anno 1364.* à prædicto Alidosio relatis; manifestè etenim præfati agnouit dictus Campi errorem; ideoque ea suis Codicibus haud voluit apponere.

Error Vizani.

Non omittamus Vizanum, qui quamuis expresè de Ægidij obitu non loquatur; attamen in sua Bononiensi Historia asserit Anno 1365. dictum Ægidium Legationis, non solummodo Bononiæ; verum & Romandiolæ pondus renunciasse.

In

In quo dictus Author fuit deceptus: siquidem vſque ad acceſsum Vrbani PP. V. Viterbium; Anno nempè 1367. totius Romandiolæ Legationis Sceptrum obtinuit Ægidius. *Confutatio.*

Nec debet à noſtra eximi cenſura Mattheus Vecchiazzani Hiſtoriographus penes Forlimpopolitanos vti indeffectibilis veritatis Oraculum habitus, qui in 2. parte ſuæ Hiſtoriæ Forlimpopoli lib. 2. fol. mihi 13. affirmat Ægidium Viterbij obijſse Anno 1366. *Error Matth. Vecchiazzani.*

Cui adiungere poſſumus Ioannem Tarchagnota ſimili errore deceptum in ſecunda part. ſuæ Hiſtoriæ Vniuerſalis Mundi, ab iſtius creatione, vſq; ad Annum Chriſti 1513. lib. 17. Ægidij obitum ſequtum indicantem Anno 1366. ante aduentum Caroli Imp. IV. Romam; quem & eodem Anno 1366. Pontificem Romæ fuiſſe alloqutum teſtatur, ſequto iam Ægidij obitu. *Error. Ioann. Tarchagn.* *Secundus aduentus Car. Imp. in Ital.*

Quos pari paſsu Comitatur Paulus Bo-

nolius

Error Paul. Bonol. nolius in ſua Foropompiliana Hiſtoria lib. 7. fol. mihi 168. vbi apertè affirmat Anno 1366. vitam cum morte iam Ægidium commutaſſe.

Error Gaſp. Bugat. Nec ab ipſis ſe diſceſit Gaſpar Bugati Mediolanenſis in ſua Hiſtoria Vniueraſali: ſiquidem in lib. 4. fol. mihi 436. eodem Anno 1366. Ægidij mortem ſequtam teſtatur.

Error Ludo. Dolci. Quo tempore præfati mei Ægidij obitum ſequtum crediderit Ludouicus Dolci? quilibet iudicabit: dummodò in ſuo Diario Hiſtoriarum Mundi, ad Menſem Octobris fol. mihi 377. affirmat Ægidium Legatum Generalem totius Italiæ intraſſe Cæſenam Vrbem Anno 1376. vt eam, ipſiq; ſubiectam Prouinciam ſub S. R. E. cura tutaretur.

Errores Leandri. Nec prætereatur ſilentio P. F. Leander Alberti Bononienſis in ſua Italiæ deſcriptione; vbi de Foro Pompilio tractans fol. mihi 306. retro, ait Anno 1370. Ægidij Legati iuſſu deſolatum totaliter, ſaleq;

Sa-

Satum fuiſse; dictique Foroliuij Epiſcopalem Sedem Britonorium translatam.

Quod ita confirmat inferiùs in Deſcriptione Britonorij, dicens factum fuiſſe Ciuitatem ab Ægidio Carrillo Cardinali Hiſpano, Legato Generali totius Italiæ, ipſique ab eodem Epiſcopum datum, Sedemque Epiſcopalem eò translatam Anno 1370. poſtquam Forum Pompilij deſolari iuſsit. *Confirmatio erroris Leandri.*

Poſtmodumque indeſcriptione Bononiæ fol. 330. ait, quod Anno 1376. fuit Ægidius a Legatione reuocatus, ſuoque loco Cardinalis Sancti Angeli conſtitutus; ob iſtiuſque conſtituti parum ſatisfactoria opera Populus Bononienſis ſuam libertatem acclamauit; pulſoque nouo Legato vſque ad Annum 1378. liberè fuit à Ciuibus Gubernatus.

Amplius idem Author in Foroliuij deſcriptione, aſsignationis ſuprafactæ haud recordatus, ait, quod cum à Legatione reuocatus fuiſset Ægidius, ilico Foroliuien- *Contradictio Leandri.*

uienſes cum reliquis Romaniæ Ciuitatibus Eccleſiaſticæ Ditionis excuſſo iugo ſuam acclamarunt libertatem; multoſque earundem Dominos extemplò crearunt. Quod ſequtum affirmat Anno 1373.

Quam fidem hæ Leandri narrationes præcontineant? euidenter apparet: cum *Confutatio.* Ægidius Menſe Auguſto Anni 1367. Vrbanuſq; PP. V. Menſe Decembri Anni 1370. vita fuiſsent functi: Tributum Creatori ſoluendo, & Foroliuij in Bretenorum Sedis translatio fuiſſet Anno 1358. *Hieron. Rub.* ſequta; Teſte Rubeo in Hiſt. Rauenn. fol. 576.

Vlterius miror, Hiſtoriographum Doctum in Annalibus ſuæ Bononienſis Pa- *Alij errores eiuſdem.* triæ inueſtigandis tam claræ omiſsionis, fallaciæuè notam fuiſſe paſſum; ait ſiquidem noſtrum Ægidium à Legatione fuiſſe reuocatum Anno 1376. ſuoque loco Cardinalem Sancti Angeli Conſtitutum.

Scire debebat præfatus Leander, quod noſter Ægidius Legatus Generalis Italiæ

recupe-

recuperata Bononia è Tyrannorum manibus, eam Blasco Ferdinando Albornotio prædicti Ægidij ex Fratre Nepotem consignauit, vt Rectoris denominatione ipsius Gubernio præesset Anno 1360. Cumque præfatus Blascus prælio ad Sancti Raphaelis Pontem primo ab Vrbe lapide, aduersus Barnabouis copias habito, pro Bononiensi tuenda Libertate occubuisset; suo loco Gometium Aluarez Albornotium pariformiter Nepotem Bononiensibus Rectorem Ægidius dedit; qui vsque ad Annum 1364. Gubernij Sceptrum exercuit; dictoque Anno 64. ipsi successit in Bononiæ Legatione D. Card. Andruinus *della Rocca*; isteq; Gubernaculum tenuit Ciuitatis vsque ad Annum 1368. Eodemq; Anno Successorem habuit Dominum Cardinalem Anglicum Grisant Vrbani PP. V. Nepotem, vt aliqui, Fratremuè, vt permulti affirmant; dictoque Domino Anglico in Legatione successit Anno 1372. Dominus Cardi-

Varij Bononiæ Rectores, ac Legati.

 nalis

nalis Petrus de Bruggia, siue de Stagno, qui Legationi præfuit Bononiensi vsque ad Annum 1374. In istiusque Anni 74. initio fuit ipsi successor datus Dominus Gulielmus Nouellus, natione Gallus, Titulo Sancti Angeli insignitus: ideoque S. Angeli Cardinalis vocabatur; isteq; demum Ciuitatis præfuit Gubernio vsque ad Annum 1376. Quo tempore Bononienses Ciues Florentinorum suasionibus instigati Libertatem acclamarunt; quam Cæruleo Vexillo Aureis scriptam literis ab ipsis dono accepere.

2. Confutatio Leandri.

Videat Leander, quomodo possit sustineri Ægidium Anno 1376. fore à Legatione reuocatum; suoque loco Cardinalem Sancti Angeli constitutum? prædicta attenta Legationum serie; pro compertoque habito, eodem Anno 1376. Ciues Bononienses Libertatem acclamasse Legato liberatos.

3. Confutatio Leandri.

Inferiùs idem Leander in Fauentiæ descriptione fol. mihi 307. quod 315. esse

debe-

debebat; aſſerit, quod Anno 1374. præfata Ciuitas remanſit in poteſtate Guidazzi, & Aſtoris, qui muris eam munire cœpere; & quod plurimo temporis interuallo tranſacto, Aſtor eam Ægidio Legato conſignauit.

Nota Lector, perpensè has narrationes, & pariformiter conſidera Ægidium ſeptem iam elapſis Annis Beatitudine fruentem; iudiciumq; poſtmodum facito.

Auſcultemus etiam P. Fr. Cherubinum Ghirardaccium in ſua ſecunda Parte Hiſtoriæ Bononienſis lib. 24. fol. mihi 291. vbi de Anno 1367. agen~~tem~~ ait, Ægidium magna cum oſtentatione Pontificem Viterbij excepiſse; eoq; ipſius Pontificis ingreſſum fuiſſe Die Martis 13. Menſis Iulij; vbi poſtquam Vrbanus per aliquos Dies moram traxit, Cardinalium æmulatione inſtigatus rationes adminiſtrati Belli per quindecim Annorum ſpatium ab Ægidio popoſcit: Et quod poſtquam ab ipſo Ægidio præfatæ rationes Clauium

Ghirardacci narratio.

curru onusto Ciuitatum, Arcium, Locorumque Ecclesiasticæ ditioni subiectorum fuere præstitæ, aliquibus peractis Diebus Romanum iter Pontifex arripuit, quem Ægidius, alijs cum Principibus, eò fuit comitatus. Et quod Vrbani ingressus in Romana Curia fuit Die Sabbathi 16. Mensis Iulij sequtus: Vbi postquam ab itineris molestia Pontifex requieuit; ipsi Ægidius graue Legationis pondus excutiendi licentiam poposcit: Qua impetrata, aliquos post Dies Viterbium redijt, vbi temporis aliquo peracto interuallo Vitam cum Morte commutauit Die Sabbathi 14. Mensis Augusti.

Errores. Ghirardaccij.

Paulisper ad præfati Ghirardacci verba attentionem perpendamus, & videbimus, quot ex ipsis manifestæ depromuntur contradictiones: præter fallaciam in tempore Ægidij obitus assignando. Primò, si Pontifex Die 13. Iulij Viterbium intrauit, & antequam ab Ægidio rationes exigeret, per aliquos Dies, itine-

Contrarietates eiusdem.

itineris longitudine defeſſus, quieuit; & poſt rationes ab Ægidio præſtitas per aliud ſimiliter temporis ſpatium Viterbij fuit commoratus, priuſquam Romam proficiſceretur; quomodo poteſt veridicè ſuſtineri, Romam Die 16. eiuſdem Menſis Iulij Pontificem intraſſe? Tribus namque Diebus eſt impoſsibile, vt totum relatum perageretur, tàm Phyſicè, quàm Moraliter loquendo. *Confutationes.*

Præterea ſi Die Martis 13. intrauit Vrbanus Viterbium, & Die 16. Romam: minimè poterat eſſe in Sabbatho, vt ipſe affirmat; tunc enim 17. non vero 16. in bona Arithmetica eſſet. Et licet Typi errorem eſſe obijceretur, parum refert: eandem namque impoſsibilitatem, quam pro Die 16. aſsigno, pro 17. inſinuo, prædicta ſua attenta relatione. Præterquamquod minimè poteſt Ghirardaccius ad erroris Typi Aſylum cõfugere, ſiquidem ad prædictam Diem 16. ſcribendam, non numeris, ſed literis vtatur.

Vlterius

Aliæ Contradictionis eiuſdem.

Vlterius recordor apud eundem Ghirardaccium ſupra lib. 24. fol. 285. ad Annum 1364. quondam ſequentia verba legiſse, ſcilicet noſtrum Ægidium Albornotium præfato Anno 1364. Sanctiſsimè, ac Religiosè Teſtamentum condidiſſe: quo cauit, vt Bononiæ propè Scholas ad Scholaſticos Hiſpanos Collegium conſtrueretur cum Capella, Viridario, Cameris, alijſque neceſſarijs &c: Et ſtatim ſic dictus Author ſubiungit. Cæterum prædicto Teſtamento præfatus Ægidius ſuperuixit Annos duos, Menſes Decem, ac Dies viginti quinque. Et inferiùs de Anno 1367. loquens fol. 292. teſtatur ipſe Ghirardaccius Ægidium noſtrum obdormiuiſſe in Domino, quietemque ſuorum pro Eccleſiaſtica defenſione laborum à Deo in Cælis paratam accepiſſe Die Sabbathi 14. Auguſti eiuſdem Anni 1367.

Aliquantulùm haſce ſcrutemur contradictiones. Primò namque ex Teſtamen-

mento Ægidij Anconæ condito Die 29. Septembris Anno 1364. poſtquam aliquam recuperat ex acutiſsimo morbo paſso de amiſſa Valetudinem, (quare in Teſtamenti Capite illa apponit verba, ſcilicet ***Sanus Mente, & Corpore***, licèt conualeſcens adhuc lecto detineretur) fundamentum noſter Author aſsumit ad præfatam relationem de noſtro Collegio faciendam; Et ſuppoſito, vt veritas ſuadet, quod prædictum Teſtamentum fuit conditum dicta Die 29. Septembris, ſi Ægidius ſuperuixit Teſtamento Annos duos, Menſes Decem, ac Dies 25. minimè poterat Ægidij obitus ſequi Die 14. Auguſti à noſtro Authore teſtata, ſed 23. ſi calculum exactè facere velimus. Quare narratio de Die obitus Ægidij facta à prædicto Ghirardaccio fol 292. corruit totaliter, ex ipſius met verbis ſupra fol. 285. prolatis. *Confutatio narrationis Ghirardacci.*

Nec excuſioni culpam tribuere poteſt, aſſerendo, quod pro Die 24. (ad *Alia Confutatio.*

ſequen-

ſequendos per multos alios Authores iſta Die obitum ſequtum atteſtantes) appoſuerit Typographus 14. Nam ipſemet aſsignat Diei appellationem, nempe Sabbathi; Et ſuppoſita illius relatione ſuprafacta de aduentu Vrbani Papæ V. in Italiam, vbi ait prædictum Pontificem Romam intraſſe Die Sabbathi 16. Menſis Iulij, debebat prædictus Dies 24. Auguſti habere denominationem Mercurij, non verò Sabbathi.

Alia Confutatio.

Amplius adhuc ſuppoſito, quod dictus Ægidij obitus fuiſset ſequtus Die 14. (vt ipſe Author refert) minimè poterat eſſe in Sabbatho, nam ſua admiſſa Sententia, quod Vrbanus Papa V. Romam conſcendiſſet Die Sabbathi 16. Menſis Iulij, iſto in caſu Dies 14. Auguſti debebat Solis, ſiuè Dominici denominationem habere, non vero Sabbathi, vt ipſe affirmat, nec facilis poterat eſſe Typographo æquiuocatio ob rationes ſupra allatas.

Sed

Quidnè circa nostri Ægidij obitum senserit Fr. Archangelus Gianius Florentinus? Manifestè apparet; dum in Prima Parte Annalium Sacri Ordinis Fratrum Seruorum Beatæ Mariæ Virginis Centuria secunda lib. 2. cap. 24. fol. mihi 110. colum. 2. asserit, sequtum fuisse Anno 1364.

Error Fr. Arch. Gianij.

Haud absque admiratione præfati Authoris notaui Sententiam, ipse namque maiorem debebat applicationem apponere in Ægidij obitus tempore certo inuestigando. Ægidius siquidem suæ B. V. M. Seruorum Sacræ Religionis Protector extitit ab Innocentio Papa VI. datus Annum circitèr 1353. & non solùm Protector; verùm & Benefactor amplissimus; Anno etenim 1354 vti Legatus, ac Vicarius Generalis Italiæ præfatæ Religionis Fratribus amplam indulsit facultatem ad Sæcularium confessiones audiendas; & quod Reuerendiss. P. Vitalis prædicti Ordinis tunc Generalis, suique pro tem-

AEgidius Protector Relig. Seruorum B.V.M.

AEgidius indulsit Fratribus Seruorum, vt confessiones Sæcularium audirent.

pore in dicto Officio successores possent ad libitum eiusmodi Confessarios singulis in locis eligere, ad prædictorum Sæcularium crimina per Sacramentalem Pœnitentiam expianda; vt Bulla dicti Ægidij apud Vrbem Veterem 5. Cal. Nouembris Anno 1354. data, & in Conuentu Foroliuij seruata, indicat: Idem Ægidius gratijs specialibus præfatam Religionem, dictumque Generalem prosequi volens, hunc Apostolicum declarauit Concionatorem, vt simul cum Episcopo Ariminensi Summi Pontificis nomine Crucem vbique erigere, plenariam absolutionem impendere, Verbumque Dei contra Pontificis aduersarios, Fideique Catholicæ contumaces hostes, & præcipuè aduersus Hæresiarcham Franciscum de Ordelaffis Foroliuiensem, eiusque Receptores, ac Fautores, prædicare posset; vt literæ dicti Ægidij Cæsennæ datæ Nonis Iulij Anno quinto Pontificatus Innocentij VI. in Conuentuque S. Ioseph propè

AEgid. declarat Concionat. Apost. R. P. Vitalē Ord. Seruorū Generalem.

pè Portam Saragoziæ Ciuitatis huius Bononienſis cuſtoditæ manifeſtant; & amplius Anno 1363. viuam cordialitatem, vigilantiſsimamque ſuam erga dictum Ordinem Protectionem verè exprimens, per ſuas literas Cæſennæ datas RR. PP. Fr. Petro de Aretio, Fr. Venturæ de Senis, Fr. Guidoni de Caſtello totum Ordinem Generalitèr viſitandi, Religioniſque mores, ex nimia viuendi licentia collapſos, ob abſentiam Reuerendiſs. P. Vitalis Generalis, Apoſtolicis negotijs Syriæ, Palæſtinæque intenti, in priſtinum reſtituerent; aberranteſque in officium reuocarent (vt monumenta antiqua Conuentus Ferrarienſis Seruorum B. V. M. depromunt) amplam poteſtatem delegauit.

AEgid. facit viſitare, ac in priſtinũ ſtat. reſtituere Ord. Seruor. B. V. M.

Alia veræ pietatis, altæque erga præfatum Ordinem Protectionis ab Ægidio geſta paſsim inuenimus; qua de cauſa admirationem (vt dixi) haud exiguam mihi dicti Authoris attulit Sententia,

tanti Protectoris obitum desſignans Anno 1364. ſimulque ſtatim poſt Ægidij obitum Annum circiter 65. Religioni Protectorem vndecimum fuiſſe ab Vrbano V. datum D. Cardinalem Androinum; cum dum Ægidius in humanis egit dicti Ordinis tutelarem Protectionem haud excuſsit.

Confutatio Sent. Gianij.

Sed ne tædio beneuolos afficiam Lectores, ſilentiali inuoluam puluere innumeros alios veteres Italos Scriptores, qui tam in certitudine Obitus Ægidij aſsignanda, quàm in Ægidianis geſtis conſcribendis apertè fuere decepti; vt fuſiùs legere poterit curioſus in pleriſque veteribus Hiſtoriographis de Italicis Rebus ab Anno 1350. vſque ad 1370. Ex quibus (fateor) minimè fuere talem deceptionem paſsi permulti; non attamen maiori ipſorum parti hoc accidit.

Amplius defenditur Sepulbeda.

Vndè ſi meus Sepulbeda (ſuppoſita Hypotheſi, quod hæ vltimæ Hiſtoriæ forent ſuæ Primitiuæ, & quod & ipſe in

eundem

eundem incidiſset errorem) Claſſicos debuit Italos Hiſtoriographos ſequi; iſtorumque tam multi ipſo non ſolùm antiquiores, verùm & moderniores; ità apertè fuere decepti, non ſolummodo hac in re; verùm & in alijs Ægidianis geſtis conſcribendis, ac notandis: Quid mirum ſi Alienigena Sepulbeda eandem fuiſset Sententiam amplexatus; cæcuſq; à cæcis ductus, in erroris foueam omnes ciderint?

Præterquamquod meus Cordubenſis Sepulbeda (præfata ſuppoſita Hypotheſi) non ſolummodo fuiſset ſequtus Italos Authores; verùm & Hiſpaniarum clariſsimum Hiſtoriographum Patrem Ioannem Marianam è Societate Ieſu, Virum ingentiſsimæ eruditionis in ſua de Rebus Hiſpanicis Hiſtoria, quem ipſa vltima Hiſtoria Ægidiana Sepulbedæ nomine edita Anno 1628; refert, citatque in margine dicentem in lib. 17. cap. 7. fol. mihi 810. ſequentia verba, ſcilicet. *Quo tempore*

Amplius defenditur idem Sepulbeda.

Error Patris Marianæ.

(nem-

(nempe Anno 1364.) *allatum ex Italia est, AEgidium Cardinalem antea Toletanum Præsulem Diem obijsse Viterbij ad 3. Kal. Octobris, &c.* Vide iam conuenientiam cum nostra Sepulbedæ tributa Historia Ægidiana.

Defenditur P. Mariana. Nec ob hoc erroris culpa debet Marianæ apponi; nam ipse solummodo scribit, quod ex Italia ĩ Hispaniam fuit dicto Anno scriptum. Quod apparentiam aliquam habuit ad credulitatem exigendam; nam cum eo Anno morbo acutissimo, Medicorumque iudicio omnis spei salutis acquirendæ prorsus exuto Ægidius laborasset; ita vt suæ vltimæ Voluntatis Testamentum, postquam aliquantulum se agnouit conualescentem, condidisset: facilimè nouitatum ambitiosi calami ipsum vita functum ĩ Hispaniam scripsere; hacque accepta notitia, eam suis codicibus Mariana commendauit, eo, quo acceperat modo. Ideoque ipse non affirmat Ægidij obitum

dicto

dicto tempore ſequtum; ſed ſolummodo talem notitiam eo tempore fuiſſe ex Italia in Hiſpaniam allatam.

Nec dictus Mariana alio modo ſcribere poterat; tam abſente ſiquidem conſtituto; nulla alia via ſcribere poterat res Italiæ euentas, niſi ex notitijs è Latio acceptis. Quod minimè Italis accidit, qui ſuis ditionibus Ægidium habebant; præ ipſorumque manibus vltimum Deo commendauit Spiritum. Quare iſtorum error culpabiliſsimus eſſe debet, vti ignorantiaque craſsiſsima damnari. Marianæ autem error (ſi error appellari poſsit) notitiam è Latio participantibus tribui proculdubio debet, non ipſi, qui eo, quo potuit modo ſcripſit. Culpentur ergo tales; ab iniurijſque Sepulbeda, & Mariana vindicentur; in ſequemet ipſos tales execrantes argumentum retorqueant. *Amplius defenditur P. Mariana.*

Vide iam noſtrum vindicatum Sepulbedam ab acceptis impoſturis: illi ſiquidem, qui ſuam veram Hiſtoriam Ægidianam *Correctio Hiſt. AEgid. vulgaris.*

nam adulterarunt, culpabiles omnimodo esse debebant; quo cognito errore, D. Archidiaconus Sauarus Miletus quando Historiam Ægidianam Latinam in Italam linguam traduxit, licet illa obitum Ægidij sequtum testetur Die 29. Mensis Septembris Anni 1364. haud sic traducere voluit; loco siquidem Anni asignati apposuit 1367. vt ex ipsa Historia traducta, Typisque apud Iacobum Montium Bononiæ Anno 1664. data, fol. 172. apparet.

Error Historiæ AEgid. vulg. Ital. veteris.

Quam aduertentiam haud habuere Versores eiusdem Historiæ Ægidianæ Latinæ in Italum sermonem; quam Typis Bononiæ dedere Anno 1590. apud Ioannem Rossium.

Dissidium DD. Colleg. circa obitus AEgid. tempus.

Nec defecere inter nostros Sodales aliqui, qui errorem apertè cognouere; vt fuit (inter alios permultos) DD. Ioannes Malo de Briones in sua Collegij descriptione, qui de Ægidij obitu breuitèr tractans, ipsum Anno 1367. sequtum apposuit; quamuis contrarium permulti sustinuere,

vt

vt Versores Historiæ Ægidianæ Latinæ in Hispanum sermonem Bononiæ impressæ Anno 1612. apud Hæredes Ioannis Roxo; permultique alij tum in Codicibus Typis datis, tum manuscriptis apertè fuere confessi; errori in dicta vltima editione Historiæ Ægidianæ Latinæ præcontento inhærentes.

Error Hist. AEgid. vul. Hispan.

PVNCTVM II.

Certitudo temporis Ægidij obitus apponitur.

SVperest nunc, nostro vindicato *Sepulbeda*, vt præfixum assignem mei Domini Ægidij obitus tempus. Et primò supponere debeo, quod pacata Italia è Tyrannicis seditionibus, Ecclesiasticoq; Patrimonio ope, virtuteque maxima Ægidij in pristinam restituto Christi Vicariorum obedientiam; ne Mundi Capitis sublimior Sedes tandiu proprij Pastoris

Assignatur certum tempus AEgidij obitus.

AEgidius Pontificem hortatur, vt se in Ital. transferat.

præsentia orbata maneret, certiorem de Latina serenitate Vrbanum PP. V. Auenioni residentem, per speciales Nuntios sanguine iunctos fecit, ipsumque, vt Gallia relicta se in Italiam quàmcitius transferret, fuit summopere deprecatus Anno 1367.

Vrbanus Papa V. relict. Auenion. se in Ital. trãsf.

Annuit Ægidij monitionibus, precibusq; Vrbanus, desiderioq; iam recuperatum videndi Patrimonium; Almæ Vrbis, Orbisque Latini Oues sua præsentia solandi, Auenione relicto Massiliam se contulit, ibique Triremium numerosa parata Classe, eam inexplicabili conscendit lætitia permultis stipatus Purpuratis Patribus: breui tempore Genuam appulit, indeq; Cornetum, vbi eum Ægidius summo gaudio excepit, Viterbiumque fuit comitatus: ibique administrati Belli rationes exactas à Pontifice dedit, vt supra notaui. Hoc totum pro comperto habetur.

An Ægidius noster Vrbanum Romam fuisset comitatus, postquàmque in Late-

rano ipsum reliquit, Viterbium rediјsset, vbi tertium post Mensem Vitam cum Morte commutauit? An vero adhuc Vrbano Pontifice Viterbij commorante, præfatus Ægidius ex hac terrena vita in cœlitem migrasset? Affirmare tàm primum, quàm secundum non audeo; fateor primum esse (vt quilibet mihi statim obijciet) expressam Sepulbedæ sententiam in ipsius primitiua Historia exaratam; attamen in ea nil præter, quod ipsum Antiquissimi Itali Authores docuere, scripsit. Quorum eandemmet Sepulbedæ sententiam ad literam defendentium, nonnullos adducam.

Dubium de comitat. AEgid. Pontif. Romam, &c.

Vindicatur Sepulbed. ab obiect. ipsi facta.

Authores partem affir. dub. defend.

Blondus Flauius Foroliuiensis in lib. 10. Historiarum Romanorum, ab Inclinatione Imperij. Decad. 2. fol. mihi 372. eandemmet Sepulbedæ depromit sententiam, ac verba.

Blondus.

Æneas Siluius Piccolomineus, per vnum ferè Sæculum ante Sepulbedam natus (qui in minoribus constitutus Concilio

AEneas Siluius.

Basiliensi interfuit, scripsitq; quendam librum de authoritate prędicti Concilij contra Eugenium PP. IV. quando Philippi suasione, Patres, qui Ferrariæ conuenire renuere, Eugenium ad comparendum citauere, eoq; aditum renitente, Amadeum iam Sabaudiæ Ducem è latebris Eremiticis solitudini deditum extraxere, Pontificemque Fœlicis nomine insignitum creauere; quare nouum schisma in Dei Ecclesia fuit exortum, post tot laboribus iam Concilio Constantiensi, morteq; Benedicti Antipapę nuper sedatum. Quem librum postmodum dictus Æneas Siluius, cum esset Summus Pontifex Pius Secundus nominatus, amplissimè retractauit; vt ipsius Bulla data Romæ apud Sanctum Petrum sexto Cal. Maij Anno 1463. depromit) in lib. 10. super Epist. & Decad. Blondi ab Inclinat. Imperij vsque ad temp. Ioannis Pont. XXIII. fol. mihi 270. ait eademmet verba Sepulbedæ, nempè, quod Ægidius Pontificem vsque ad Lateranum fuit comitatus

Narratio Concil. Basil.

Retract. Æneæ Silu. circa lib. de Gest. Concil. Basil.

tus

tus, poſtmodumque Viterbium redijt, vbi tertio poſt Menſe Vitam cum Morte commutauit.

Idem referunt alij permulti Sepulbedà antiquiores, ac moderniores; vt ſunt Ioannes Nauclerius in volum. 2. Chronographiæ Generat. 46. fol. mihi 1017. Ioannes Nicolaus Doglioni in Compend. Hiſt. Vniuerſalis part 4. Ciacconius in vita Clementis Papæ VI. ad Ann. 1350. vbi etiam apponit memoriam, quam affert Alidoſius ſupra relatus; attamen abſque illis vltimis verbis, quæ notauimus in Hiſt. Eccleſ Placentin. Petri Mariæ Campi: & dictus Ciacconius fol. 898. eandemmet ſententiam Sepulbedæ depromit. Gaſpar Bugati in ſua Hiſtoria Vniuerſali lib. 4. fol. mihi 436. ſupra relat. Platina in Vitis Pontificum ad Vitam Vrbani Papæ V. Matthæus Vecchiazzani ſupra relatus, in 2 part. Hiſt. Forlimpop. fol. 13. Marcus Guazzus in ſua Hiſtoria Vniuerſali fol. mihi 273.

Io. Naucler.
Io. Nicol. Doglioni.
Ciacconius.
Gaſpar Bugat.
Platina.
Matt. Vecchiazzanus.
Marc. Guazzus.

Tarcha-

Io. Tarchag. Tarchagnota in 2. Part. Hiſt. Vniu. Mundi lib. 17. fol. mihi 399. ad Ann. Chriſti 1369. vbi etiam aſſerit (haud recordatus aſsignationis ſupra relatæ, nempè de obitu Ægidij ante Annum 1366. ſequto, vt ſupra notauimus) dicto Anno 69. Ægidium Vitam cum Morte commutaſſe. *Ghirardacc.* Ghirardaccius idem defenſauit circa comitatum Romam vſque, vt ſupra latè inſinuauimus. *Barthol. Dionyſ. de Fano.* Bartholomæus Dionyſ. de Fano in Viridario omnium Hiſt. Mundi 2. par. cap. 172. fol. 501. *Fr. Iacobus Philippus.* Fr. Iacobus Philippus in ſupplemento Chronicæ vſq; ad Annum 1524. lib. 13. ad Annum 1357. fol. 262. Alios quamplurimos omitto.

Quarè mirum eſſe non debet, quod Sepulbeda id affirmaſſet, ſi tot habuit Magiſtros, totque Authores poſt ipſum eiuſdem confirmatores extitere ſententiæ.

Præterquàm quod in præſentiarum nec meum Sepulbedam, nec Authores ſupra relatos impugnare prætendo, veritatem

namque

namque ſuo loco relinquens, ſolummodo aſſero, me idem affirmare haud audere. Nam cum hæc certa aſſertio dependeat ex certitudine temporis acceſſus Pontificis Vrbani Romam; & in hoc diſsidium inteſtinum, impacatumque inter inſigniſſimos Hiſtoriographos verſetur, ideo hunc labyrinthum effugiam, cum ad meum intentum parum referat ita prolixa perſcrutatio.

Diſſid. Auth. circa aduent. temp. Vrb. V. in Ital.

Ad diſsidij confirmationem audiamus Ioannem Baptiſtam Pigna in Hiſtoria Principum Eſtenſium, Volum. 1. lib. 5. fol. 315. ad Annum 1367. dicentem, Menſe Octobris dicti Anni intraſſe Romam Vrbanum Pontificem V. Ad ſequentes attentionem præſtemus.

Ioan. Baptiſ. Pigna.

Henricus Spondanus in Annal. Eccl. in vita Vrbani Papæ V. ad Annum 1367. ait præfatum Pontificem Viterbij moram traxiſſe vſque ad æſtiui caloris terminationem; poſtmodumque Romanum arripuiſſe iter, Almamque Vrbem intraſſe

Henric. Spõdanus.

Die

Die 16. Mensis Octobris præfati Anni 67.

Fr. Abraham Bzouius.

P. Fr. Abrahamus Bzouius Polonus in continuatione Annalium Historiæ Ecclesiasticæ D. Cæsaris Cardinalis Baronij ab Anno 1300. vsque ad 1378. tom. 14. colum. 1332. vsque ad 1335. de nostro Ægidio, ac Vrbano Papa V. agens, ait hunc Die 12. Mensis Maij Anni 1367. è Massilia discessisse, Genuamque appulisse 10. Calendas Iunij 23. Triremibus stipatum. Secundoque Calend. Iunij inde abijsse 8. Ligusticis comitatum Triremibus; Cornetum accessisse Die 4 Iunij; Viterbium 8. Calendas Iulias, vbi quoad ardentis caloris mitigationem fuit commoratus; postmodumque Romana arrepta via Almam Vrbem intrasse Die 16. Mensis Octobris dicti Anni 67.

Fr. Philipp. à Sanctissima Trinitate.

P. Fr. Philippus à Sanctissima Trinitate Primus Fratrum Carmelitarum Discalceatorum Generalis Diffinitor, in

sua

sua Generali Chronologia Mundi ad sextam istius ætatem, & Christi 14. Sæculum fol. mihi 611. ait Vrbanum Pontificem V. Triremem Massiliæ conscendisse Die 20. Mensis Maij Anni 1367 Die 24. eiusdem Mensis Genuam appulisse; quarto Iunij Cornetum; eiusdem Mensis 9. Viterbium, Romamque Die 16. Mensis Octobris eiusdem Anni 1367. peruenisse.

Alphonsus Ceccarellus in lib. 3. Historiæ Domus Monaldeschæ fol. mihi 83. testatur Ægidium Viterbij obijsse Die 22. Mensis Augusti Anno 1367. adhuc ibi commorante Vrbano Papa V. *Alphons. Ceccarellus.*

D Odoricus Rainaldus Taruisinus Clericus Congregationts Oratorij S. Philippi Nerij in continuatione Annalium Ecclesiast. Baronij tom. 16. ad Annum 1367. & vitam Vrbani Papæ V. Occid. 22. affirmat præfatum Pontificem, quando Gallia relicta Latinum iter arripuit, Viterbium intrasse Die 9. Mensis Iulij; Ro- *Odoricus Rainaldus.*

mamque Die 16. Mensis Octobris præfati Anni 67. dictamque opinionem confirmat authoritate Bosq; in Gestis dicti Vrbani.

En Authores (alijs quam plurimis eandem sententiam amplexantibus omissis) ita Classicos, clarissimos, magnoque pretio dignè apud omnes habitos accessum Vrbani Pontificis V. Romam Die 16. Mensis Octobris Anni 67. sequutum defensantes; nunc quid alij senserint circa hoc? videamus.

Ciacconius. Ciacconius in tom. 1. de Vit. Pontificum, & Cardinalium de nostro Vrbano Papa V. tractans fol. mihi 938. asserit Anno 1365. venisse in Italiam.

Fr. Archang. Giannius. P. Fr. Archangelus Giannius Florentinus in Annal. Sacri Ordinis Fratrum Seruorum Beatæ Virginis Mariæ 1. part. cent. 2. lib. 2. cap. 4. testatur præfatum Vrbanum Pontificem V. Auenionensi Ciuitate relicta in Italiam peruenisse Anno 1365.

Io. Tarchagnota. Ioannes Tarchagnota locis superiùs

allega-

allegatis scilicet in 2. part. Historiæ Vniuersalis lib. 17. ad Annum 1369. asserit Vrbanum Pontificem eo Anno Romam venisse, postmodumque ait, hunc aduentum fuisse sequutum Anno quarto sui Pōtificatus; & superiùs lib. 16. fol. 397. affirmat, prædictum Pontificem creatum fuisse Anno 1362. Vnde nusquam certitudinem tangit.

Matthæus Palmerius Florentinus in Chronic. fol. 131. sustinere conatur Carolum Imperatorem in Italiam venisse, Pontificemq; fuisse alloqutum Ann. 1366. *Matthæus Palmerius.*

Pater Iacobus Gordonus Lesmoreus Scotus Societatis Iesu in 2. tom. Operis Chronologici rerum per Vniuersum Orbem gestarum vsque ad Annum 1617. fol. mihi 544. ad Ann. 1366. profert dictum Vrbanum Pontificem V. eo Anno 66. Romam peruenisse. *Iacobus Gordonus.*

Marcus Antonius Coccius Sabellius Author clarissimus, & antiquus, qui vsque ad Pontificatum Alexandri PP. VI. *Sabellius.*

primumque Annum Iulij Papæ II. ſcripſit, in Rabſod. Hiſtor. lib. 9. Ennead. 9. fol. mihi 116. ait Vrbanum Pontificem V. ex Gallia in Italiam veniſſe Anno ſui Pontificatus quarto, & ſubdit ſequentia verba. *Fuit autem Annus ille, quo Vrbanus Pontifex, & Carolus in Italiam venere Milleſimus, ab humanæ ſalutis exordio, trecenteſimus, duoque de ſeptuageſimus.* videlicet 68. Et paulo inferiùs ait. *Quinto huius Pontificatus Anno, qui ſextus, & ſexageſimus fuit ſupra trecenteſimum, ac milleſimum humanæ ſalutis, &c.*

Eiuſdem contradictio.

Neſcio, quomodo prædictas narrationes poſsit Sabellius concordare? nam ſi quintus Vrbani Pontificatus Annus fuit humanæ ſalutis 1366. neceſſariò infertur, vt ſi quarto Pontificatus Anno in Italiam venit (vt ipſe ſupra teſtatur) hic eſſet Redemptionis 1365. Hocque ab ipſo clarè ſuppoſito, euidentèr corruit prima Anni declaratio, nempè *duo de ſeptuageſimus*, ſi verò huic ſtare velimus, aliæ

abſque

absque fundamento proculdubio remanent.

Vnde his Authoribus (alijsque haud paucis eiusdem opinionis ommissis) vltimò allatis relictis, reuerà siquidem aberrantes tempore, quo Vrbanus Papa V. Gallia relicta, se in Latium contulit, apertè extitere; dissidium propriè versari dicemus inter eos, qui Anno 1367. concordes in Italiam Pontificem peruenisse; Mense, quo Romam intrauit discordant. Vnde tanta inspecta differentia, si asseuerarem Ægidium Romam Pontificem fuisse comitatum; necessariò corruerent Sententiæ clarissimorum Virorum Vrbanum Pontificem V. eam intrasse Mense Octobris testantium: si autem istorum adhærerem opinioni, certò, quod absque fundamento accessus tempus Pontificis Romam; Ægidijque comitatum scripsere præfati Authores primò relati, esset apertè demonstrare; quod decens haud esset, tantorum, tamque Doctissimorum

Amplius explicatur dissidium prædictum.

morum

morum Authorum eximia grauitate inſpecta.

At vt meum pandam ſcrupulum, reuera licèt permultas multiuaga mente combinationes feciſſem, haud capere potui, quomodo præfati Authores, qui Ægidium Romam Pontificem fuiſſe comitatum teſtantur, aſſerant quod tribus Menſibus peractis, poſtquam Viterbium prædictus Ægidius redijt, Vitam cum Morte commutaſſet? nam pro comperto ſuppoſito (vt permulti iſtorum Authorum etiam affirmant) Maiori parte Menſis Maij peracta Vrbanum Genuam appuliſſe, incœptoque Ianuario Cornetum, dein Viterbium, vbi moram aliquam traxit, dum Rationes Belli ab Ægidio popoſcit, aliquaque (vt certum eſt) Conſiſtoria habuit; quanquam quàm citius ſe vellet expedire, neceſſariò (iſtorum ſuppoſita ſententia) debuit cadente Iunio, Iuliouè incœpto Almam Vrbem intrare; à qua credere, haud debemus poſtera Die Ægidium diſceſiſ-

Obiectio in Auth. ſent. affir. diſſid. ſup. dicti.

ſceſiſſe, Viterbianumque iter arripuiſſe, tum ob vrbanitatem, obſequiumque, quod Vrbano præſtare debebat; tum etiam nam cum eſſet iam ſenio confectus Ægidius, aliquorum (licet paucorum) Dierum requie interualli indigebat ad Itineris defeſſionem ſubleuandam; poſtmodumque aliquibus etiam Diebus indigebat, vt Viterbium rediret; tuncque Menſis Iulius ad minus ſi non cadentiam, medietatem attingere debebat; & à medietate (ſiue inceptione, nam ad noſtrum intentum perinde eſt) Iulij vſque ad Diem 23. Auguſti, quo Die Ægidius fato deceſsit, minimè poterant tres Menſes tranſire; vnde ignoro, quo nitantur fundamento prædictorum Authorum Sententiæ atteſtantes, quod poſtquàm Ægidius Vrbanum PP. V. Romam fuit comitatus; Viterbiumque redijt; trium peracto Menſium interuallo Vitam cum Morte commutauit?

Quapropter (vt iam dixi) affirmare non audeo meum Ægidium Pontificem *Alia Obiectio*

Vrba-

Vrbanum V. Romam fuiſſe comitatum; & virtute Inſtrumenti ſuperiùs allegati de abſolutione D. Albricij de Lambertinis Bononienſis colligitur, Die 12. Iulij ſuæ ampliſsimæ Legationis munus adhuc Ægidium exercuiſſe: quo fundamento meus augetur ſcrupulus. Sed ad meum redeo iam intentum.

Encomia AEgidij.

Magnanimus valdè erat Ægidius, & quantumuis ex Seneca didiſciſſet, miſerrimam eſſe fortunam æmulatione carentem; nihilominus indefeſsis laboribus, animique conſternationibus pro Libertate Eccleſiaſtica paſsis, itaut nec propriæ vitæ innumeris periculis, proprijque Patrimonij diſpendio pro ea parceret, attentis; haud exiguam ipſi attulit diſplicentiam æmula collegarum ſuggeſtio ad Belli adminiſtrati rationes reddendas; Deoque ita immenſis laboribus ob Eccleſiaſticum recuperandum Patrimonium libatis, ponderoſaque Sarcina tam vaſtæ Legationis excuſſa, Mundanis renuncians ita arduis nego-

negotijs, quietemque, & corporis, & mentis summopere anhelans, quasi ipsiusmet obitus prenuntius esset, se in proprium suburbanum Palatium (quod Bastita Belrepausi appellabatur) propè Viterbium transtulit; vbi in innumerorum pauperum indigentijs subueniendis; largissimis dotibus, ne permultarum Virginum egestate laborantium pudicitia maculam pateretur, assignandis; alijsque pijssimis charitatis tanto Principi correspondentibus operibus exercendis; vita contemplatiua obseruanda; aliquibusque rebus ipsius Testamento Anconæ condito Die 29. Septembris Anno 1364. expressis executioni mandandis; breui tempore, quo ibi fuit commoratus, deditus totalitèr extitit: Cum autem Diuinus, iustissimusque Remunerator meo Principi, ac Domino Ægidio in suorum pro Ecclesiastica defensione verè laborum præmium, quietemque perennem in Cœlestibus Mansionibus paratam haberet, Diuina sic annuente Maiestate, declinante

Morbus AEgid.

Augusto Mense, febris maligna, verè Mortis Fiscalis nuncupata, eum cœpit angere; viresq; ipsius in Dies, horasq; tenuare, quod cum Ægidius agnosceret; Pœnitentiali munitus Confessione, Diuino Viatico refectus, Sacraque Vnctione confortatus Die 23. Mensis Augusti Amicis, Familiaribusque vocatis, breuem condidit suæ vltimæ voluntatis Codicillum; omnesque circunstantes, & præsertìm Codicilli Commissarios cordialitate ingenti, obortisque lachrymis deprecabatur, vt hoc nostrum Collegium (nec mirere, Lector, si lachrymis, quas hunc super Codicem mea lumina effundunt, imbuto calamo atramenti loco ad has exarandas lineas vtor.) ad suam vltimam perfectionem quamprimùm reducerent; assumptaq; Crucifixi effigie profusis decurrentibus lachrymis sacratissima pluriès osculans, irrigansq; stigmata, commissorumque veniam toto corde popóscens, ipsi vltimum commendauit spiritum hora Vespertina post meridiem

AEgid. commend. vlt. perf. Colleg.

Obit. AEgid.

ridiem

ridiem in mansionibus inferioribus dicti Palatij Belrepausi, Eodem Die vigesimo tertio Mensis Augusti, Anno Humanæ Redemptionis Millesimo tercentesimo sexagesimo septimo; inconsolabili cum vlulatu, ac planctu, tum Viterbiensis ditionis, quæ vt par erat tenerè tam munificentissimum deperibat Benefactorem; tum totius Italiæ ipsum vti Patrem Restauratorem agnoscentis; tum præsertìm Bononiensis Populi ab eo ingentium Beneficiorum haud immemoris; tum denique totius Orbis Christiani ipsum vti Tyrannorum Malleum, Diui Petrique Patrimonij àcerrimum defensorem, ac tutorem venerantis.

Luna sanguinolenta apparet.

Et vt Cœlestis ita debitum comitaretur luctum, talem quasi præsagiendo cædem; in principio dicti Anni 67. Minus Luminare sanguine ferè tinctum se mœrentibus exhibuit mortalibus; postmodumque per horæ quadrantem cruoris Zona deposita, pullam induit funestam,

dolore acsi suo tanti Herois præuisam cædem annuntiaret.

Confir. diei obit. AEgid.

Istius Die 23. secuti obitus certitudinem confirmarunt Declaratores Codicilli D. Ægidij; ipsi siquidem Bononiæ Die 12. Mensis Maij Anni 1368. congregati, rogato Martino Fernandez de Pastrana Notario, eundem Obitus Diem pluries certificarunt. Ipsiusque intuitu Capitulo, ac Canonicis Sanctæ Ecclesiæ Metropolitanæ Toletanæ legarunt bis mille Auri Florenos ad emendas Possessiones, quibus de Annuis redditibus singulis Anni Mensibus in perpetuum Die 23. à Vesperis, & 24. in Missa Solemne Anniuersarium pro Ægidij Anima celebrarent in Capella Sancti Ildephonsi dictæ Ecclesiæ Toletanæ; quam Capellam insigni Supellectile, pretiosissimis ornamentis, venerabilibusque Sanctorum Reliquijs (quas inter haud infimum habebat locum, Venerationem, ingentemq; existimationem vna ex Beatæ Luciæ Virginis, ac Martyris

Legat. relict. Eccles. Toletanæ.

mani-

manibus) suis sumptibus Ægidius in humanis agens illustrarat; insuperque aliud solemne Anniuersarium singulis Annis in perpetuum eo Die, quo præfati Ægidij ossa, tunc Asisij iacentia, in præfata Diui Ildephonsi Capella fuissent humata, secundum sui Testamenti dispositionem.

Eadem certitudo apparet ex legato magno Fratribus Minoribus Conuentus Sancti Francisci de Asisio relicto, tali adhibita conditione, vt singulis Annis in perpetuum Die 23. Mensis Augusti à Vesperis, & 24. in Missa solemne Anniuersarium pro Ægidij Anima celebrare tenerentur; cui asistentiam præstare deberent cuncti Fratres Franciscani omnium Asisij Conuentuum, ibiq; pro illius Anima preces ad Deum effundere. Et pariformitèr Fratres solummodo Conuentus Sancti Francisci de Asisio, vbi prædicti Seraphici Corpus veneratur, tenerentur singulis Anni Mensibus inperpetuum Die 23. à Vesperis, & 24. in Missa aliud

Legat. relict. Fratrib. Minor. S. Francisci.

Anni-

Anniuersarium in Capella Ægidij pro ipsius Anima celebrare.

Confirmatur amplius Diei obitus AEgidij certitudo.

Quod comprobatur ex antiquis Scripturis penès Fratres Minores Conuentuales prædicti Cœnobij Sancti Francisci de Asisio seruatis, in cuius Archiuio reperitur quidam antiquissimus Memoriarum Codex appellatus, in quo sequentia verba scripta inueniuntur, quamuis vulgari sermone, fidelitèr tamen in Latinum traducto. Scilicet: *Anno 1367. Sedente Vrbano V. obijt Viterbij AEgidius Cardinalis Die 23. Augusti, cuius Cadauer Asisium translatum, fuit humatum in Capella Sancta Catharinæ prædictæ Ecclesiæ Sancti Francisci. Quam Capellam idem AEgidius dum vita fungeretur proprijs sumptibus ædificari curauit.*

Amplius confirmatur.

Et similitèr in alio Libro antiquo in folio, manuscripto, foris coramine cooperto, pariformitèr in præfato Archiuio asseruato sequens Memoria ad literam legitur; traducta attamen in Latinum sermonem,

monem, nempè. *Pro Anima Cardinalis Albornotij Hispani, qui adiudicauit Cœnobio omnem partem Fabricæ nominatæ Scarpa, vbi videtur Statua Sixti IV. etiamque reliquit Conuentui Centum Millia Scuta, celebrari debet singulis Annis solemne Anniuersarium; & singulis Mensibus aliud Officium Mortuorum: vt in Libro Memoriarum, vbi eius mors notata habetur.*

Quod totum pijssimè à præfatatis Religiosis adimpletur; & quoniam Die prima Septembris (vt prædicti Conuentus Fratres notatum habent; alijque Authores testantur) dicti Anni 67. fuit Ægidij Cadauer in dicta Capella Ecclesiæ Sancti Francisci sepultum; solemne Anniuersarium, quod Mense Augusto facere debebant, peragunt in præsentiarum dicta Die 1. Septembris magna cum pompa funerali, lugubribusque apparatibus Ecclesiam ornando, vbi preces tam Matutinas, quam Vespertinas, Missamque concinunt

Translat. Anniuersar. quod fit Asis.

cinunt

cinunt cum Musica, omniq; maiori possibili decentia tanto Principi Benefactori debita. Dictique Anniuersarij celebratio fit in præfati Ægidij Capella, Sanctissimi Crucifixi hodierna die vocitata, vbi Albornotiæ Gentis insignia Lapidibus inspiciuntur insculpta; Ægidijque Purpuratus Pileus è sumitate pendens; & in cuius Sepulchro (vt creditur, & à prædictis Fratribus proculdubio affirmatur) pars sui Cadaueris fuit relicta, quando Toletum fuit asportatum.

Pars Cadaueris AEgid. iacet Asis.

Eademmet veritas apparet ex solemni Auniuersario, ad quod pro Ægidij Anima singulis Annis in perpetuum celebrandum prædictis diebus, nempè 23. Mensis Augusti in Vesperis, & 24. in Missa (quamuis hodie fiat Die 24. à Vesperis, & 25. in Missa, propter nouum Decretum à Sacra Rituum Congregatione emanatum Anno 1662. Die 5. Augusti Sedente Alexandro PP. VII.) se vltrò Collegio nostro obligare RR. Prior, ac Canonici

Amplius confirmatur dicta certitudo obitus AEgidij.

nonici

nonici Lateranenſes SS. Victoris, & Ioannis in Monte Bononiæ Anno 1369. quorum Originalis obligatio extat in Archiuio huius noſtri Collegij Maioris Bononiæ, eiuſq; Authenticum Exemplar in publico huius Ciuitatis Archiuio aſſeruatur alligatum in lib. 4. Diuerſorum, in Scrinio ſub nu. 51. & RR. PP. Canonici Lateranenſes S. Ioannis in Monte Bononiæ notatam eam habent, ſimul cum prædicto Die Ægidij obitus Menſe Auguſto Anni 1367. ſecuti, in quodam libro chartæ pergamenæ Gotthico charactere illius temporis manuſcripto, foris tabellis nigro coopertis coramine munito, ac in Archiuio Monaſterij prædicti S. Ioannis in Monte ſeruato: quæquidem memoria literis rubris exarata extat inter Officiorum celebrationes, ad quas ſingulis Auguſti Menſibus dicti Canonici tenentur; præfatumque Librum mihi exhibuit Reuerendiſs. Pater D. Honoratus de Montecalui, Nobilis Bononienſis (verè ſapientiſsimus, ac facun-

Anniuerſar. quod pro AEgidio faciunt Canon. Reg. Later. S. Io. in Monte Bononiæ.

dissimus vir, intrinsecè, ac extrinsecè nomen prè se ferens, iam Abbas Generalis totius Congregationis Lateranensis; eiusdemque ad præsens perpetuus Genaralis Diffinitor, Monasterijque S. Ioannis in Monte Bononiæ Abbas) vt de præfati Ægidij obitu Anno, Mense, ac Die relatis secuto certior fierem.

Hoc sanctissimo veræ pietatis stricto vinculo antedicti RR. Canonici se, ipsorumque in posterum successores innodare voluere viua gratitudine, memores ingentium ab Ægidio acceptorum beneficiorum tempore, non solummodo, quo ipsorum Religionis dignissimus extitit Protector; verùm, & innumerorum, quibus ipsos fuit prosecutus ab Anno 1361. vsque ad sui obitus diem; à præfato siquidem tempore fuit Prior Monasteriorum, tam Sancti Victoris, quàm S. Ioannis in Monte Bononiæ: vt ex Bulla Innocentij PP. VI. Auenioni data 7. Idus Martij, sui Pontificatus Anno Decimo apparet.

AEgid. Prior Monast. SS. Vict. & Ioan. in Monte Bononiæ.

Quam

Quam sanctam gratitudinem perennè præfati RR. Canonici conseruant, non solummodo in dicto Anniuersario piè faciendo; verùm & posteris tantum Benefactorem commendando, condignisq; & laudato, & laudantibus laudibus laudando: vti fecere RR. PP. Canonici Monasterij Sancti Victoris primo ab Vrbe Bonon. lapide; qui Anno 1379. Calend. Augusti Memoriam insignem Lapide insculptam in præfati Monasterij Porticis inferioribus Ægidio dicauere; quæ hodierna die eodem in loco conseruatur: mortemque tanti Herois indicat versus finem sequentem in modum. Scilicet. *Incomparabili Sacerdotum Gemmæ Anno Domini MCCCLXVII. in Annulo AEternitatis IX. Cal. Septembris coagmentatæ, &c.* *Amplius confirmatur prædicti diei obitus AEgidij certitudo.*

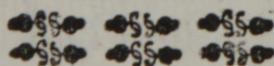
Eadem certitudo ex notissima (quamuis pauxilla) obligatione, qua tanto nostro Protoparenti Summi Pontifices suis sanctissimis Statutis, quibus Collegium *Vltimo confirmatur.*

in poſterum regeretur, nos innodare, deducitur. Omnia ſiquidem non ſolummodo nouitèr edita, Apoſtolicaque Authoritate confirmata Annis 1648. 1628. 1560. 1558. verùm & alia antiquiora prælo data; necnon manuſcripta vſque ad Annum 1368. aſcendendo, condita; in Stat. 5. Diſt. 1. de ſolemni Sacro pro Ægidij anima in huius Collegij Sacello peragendo tractantia, ita indiſcrepantèr loquuntur. *Item volumus, vt ſemper in Veſperis 23. Diei Menſis Auguſti, qua D. AEgidius ex hac vita migrauit, & poſtridie ad Miſſam in Sacello pro illius Anima Anniuerſariæ Exequiæ ſolemnitèr ſingulis annis celebrentur, &c.*

Libuit iſta ſolummodo illius Sæculi irrefragabilia afferre teſtimonia, quibus euidentèr demonſtratur Ægidij obitus dicta Die 23. Menſis Auguſti Anno 1367. ſecutus; alia permultorum Authorum omitto, ſuperflua dijudicans Monumentorum ita inueteratorum conſpectu.

Iam

Iam credam, luce erit meridiana clarior certitudo Diei, Mensis, ac Anni mei haud satis plancti Ægidij. Nec cuiquam prolixa nimis mea videatur perscrutatio, si in nos pleraque à Latijs Historiographis erroris passìm iniecta conuitia attentè perpendat; Prolixa fuit, fateor, attamen haud casualitèr, aduertentèr equidem feci. Faxit Deus, & hisce euidentibus testimonijs ex antiquis Domini mei Ægidij scripturis (quas apprimè perlegi) alijsque per multis veteribus documentis, Authorumque haud paucorum volutationibus, depromptis, aliquorum supersedeant animi ad sistendam erroris argumentationem Latijs Scriptoribus, hac in re deceptis fundatam.

PVN.

PVNCTVM III.

Ætas, qua Ægidius ſui obitus tempore fruebatur, examinatur.

AEtas D. AEgidij ſcrutatur.

INdagandum nunc ſupereſt, qua ætate functus Ægidius corpoream ſarcinam excuſsiſſet, ad Superoſque euolaſſet? quod haud parum difficilè extat examinatu, vſque dum ſiquidem nullum perlegi Authorem hac de re tractantem, aliquamue illi aſsignantem. Illius paſsìm Purpuratas inſpicimus effigies, ipſum imberbem iuuenem indicantes; quo fundamento? ignoro. Nec ita difficilis veridica illius ætatis mihi eſſet perſcrutatio, ſi Conchenſem adirem Ciuitatem ortus Ægidij patriam. Pro nunc attamen coniecturalitèr poſſum aſſerere, quod ſeptuageſimum ſuæ ætatis Annum, parùm plus, minùſ-

minùsue Ægidius attingebat, quando fato decesit. Quod Aluari Gometij lib. 5. de rebus gestis Francisci Ximenez de Zisneros Archiepiscopi Toletani, ac S. R. E. Cardinalis, sententia nititur. Ipse namq; Aluarus in præfat. lib. fol. mihi 149. de Iure Ecclesiæ Toletanæ super Bastetanam Ciuitatem agens, asserit, ex antiquis membranis, ac tabulis præfatæ Ecclesiæ Toletanæ (quibus omnimoda proculdubio debet fides adhiberi) constare Ægidium Albornotium Archiepiscopum Toletanum Anno 1330. (cum Rex Alphonsus XI. Abenzardi præsidium obsideret) iuris Bastetani Toletanis Archiepiscopis debiti memorem, Bastetanam Vrbem obsidendam duxisse; quam Mauorte coactam breui tempore ditioni Toletanæ subegit, fauore, sacramentoque Regis Alphonsi interposito de præfatæ Ecclesiæ Toletanæ iure minimè fraudando.

Aluarus Gometius.

AEgidius obsidet, ac subiug. Bastetanam Ciuit.

Ex cuius sententia deducitur Anno 1330. Ægidium iam occupasse Archiepis-

pis-

piſcopalem Toletanam Sedem; & illatiue infertur; tunc ſuæ ætatis Annum trigeſimum exceſiſſe: Nam ſecundùm Sacros Canones; Sanctamque conſuetudinem multò antè tunc, & vſquè nunc obſeruatam, antequàm Archiepiſcopalem Sedem conſcenderet, Annum ſuæ ætatis 30. debuit attingere; vel adminus 27. ſi ſuper ætate fuiſſet ipſi à Sede Apoſtolica diſpenſatum.

Franciſcus Tarapha.

Et ſi Franciſco Taraphæ (alijs quamplurimis relictis) in ſua de Rebus Hiſpaniæ Hiſtoria in Not. Anni 1350. fol. mihi 728. aſſerenti noſtrum Ægidium ante Archiepiſcopalis Toletanæ Sedis obtentionem Hiſpalenſi fuiſſe Archiepiſcopatu decoratum, fidem adhibemus; euidentèr apparet, quod Anno Domini 1330. ſuæ ætatis trigeſimum excedebat Ægidius.

AEgid. obtinet Archiepiſ. Hiſpal.

Reſolut. circa ætat. AEgid.

Quarè calculo facto coniecturalitèr, ac illatiuè deducitur Annum ſeptuageſimum ſuæ ætatis, parùm plus, minùſuè, noſtrum Ægidium attigiſſe, quando poſteram

steram clausit Diem, ad Superosque eius anima euolauit.

Et quamuis non deficiat, qui asserat Anno Domini 1337. Archiepiscopum Toletanum fuisse Ægidium creatum: nihilominus antiquæ membranæ, ac Tabellæ à præfato Aluaro Gometio relatæ ingentissimam pro suæ sententiæ roboratione vim afferunt.

PVNCTVM IV.

Tempus, quo Collegij Fabrica fuit terminata, in idque DD. Collegiales admissi, explanatur.

VLtimò iam quoniam circa determinatum tempus assignandum, quo hoc nostrum Collegium fuit terminatum; in idque DD. Rector, & Collegiales pri- *Dissidium Authorũ circa Colleg. Fabricæ terminationem.*

mò admissi, dissidium haud exiguum inter Italos Historiographos, meosque Collegas versatur: asserentibus istis ab Anno 1365. fuisse iam Collegium fabricatum, in eoque præfatos DD. Rectorem, ac Sodales introductos: Conantibus illis Anno 1368. fabricam nondùm fuisse terminatam; operæpretium duxi (veritate ex prædictorum Annorum tabellis deducta) inter vnos, aliosque mediare, ignotamque propalare certitudinem.

Certitudo declaratur.

Subleuato Ægidio ex acutissimo morbo Anconæ passo Mense Septembri Anni 1364. cupienteque executioni mandare, quod iam diù animo suo deliberarat, in Testamentoque expresserat; nempè de Collegio Bononiæ erigendo: vt suis diebus illud terminatum, in Collegijque formam redactum videret, Bononiam misit Anno 1365. Mense Ianuario DD. Ferdinandum Aluarez de Albornotio suum ex Fratre Nepotem, Abbatem Vallisoletanum, & postmodùm Episcopum Vlisiponen-

AEgidius mittit Bononiã suos Procuratores ad Coll. ædific.

ponenſem, Archiepiſcopumque Hiſpalenſem, & cùm eo Alphonſum Ferdinandi Toletanum Teſaurarium, ac præfati Ægidij Camerarium ingenti cùm auri ſumma, ſufficientique procura, vt ſuo nomine domos emerent, Collegiumque fabricari curarent: vt ex Inſtrumento Bononiæ facto Die 5. Aprilis Anni 1365. rogato per Franciſcum Aſpetati de Cento Notarium apparet.

Ex quo Inſtrumento etiam conſtat Magiſtrum Andream Muratorem Bononienſem, quondam Petri Muratoris, ſimùl cùm alijs Muratoribus ſe obligaſſe præfatis Procuratoribus ad Collegium fabricandum ipſius expenſis intra tempus vnius Anni cùm dimidio: facta tamen conuentione, vt pro qualibet muri fabricandi Pertica accepturus erat à prædictis Procuratoribus libras 5. Monetæ Bononienſis, & ſolidos 7.

Fabrica Colleg. incipitur.

Alijs permultis Inſtrumentis Fabricam concernentibus relictis, conſtat Collegium

Collegij Fabrica terminatur.

fuiſſe terminatum quoad muros, tecta, Muratorumque operas Die 24. Menſis Maij Anni 1367. & Mag. Andream Muratorem cùm ſocijs plenè ſatisfactum de pecuniæ reſiduo ſibi debito: vt Inſtrumentum dictis Die, Menſe, ac Anno in Collegio factum, & rogatum per Franciſcum Aſpetati de Cento Notarium indicat. De quibus certiorem Ægidium medio ipſius nuntio prædicti Procuratores fecere.

Litera AEgid. ad Ferd.

Summo repletus gaudio, obortiſque præ lætitia lachrymis nuntium Ægidius excepit; cumque adeò ingenti Bononienſes cordialiſsimo proſequeretur amore, acceptorum ab ipſis honorum, quos corde inſculptos referebat, haud immemor, D. Ferdinando Nepoti reſcripſit, vt nullo prætermiſſo labore vltimam perfectionem ſuo ſodalitio quàmcitius conferret, eumq; Bononiæ ſperaret; flagrabat etenim ſuum dilectiſsimum Populum Bononienſem viſere; Memoriamque perennem,

quam

quam (præter iam tributas) ipſi Bononiæ, vti grati animi argumentum, relinquebat, videre; primæuoſque ſuos adoptiuos filiolos ipſius vigilantiſsimæ offerre tutelæ.

Mira vos (chariſsimi Bononienſes!) dilectione proſequebatur Ægidius; miris vos cumulauit Beneficijs; vtque ijs vltimum daret complementum, hanc ſanctiſsimam memoriam terminatam videre, mirum anhelabat in modum, vt toto corde eam vobis commendaret; totoque affectu ipſemet vos ſuorum filiorum omnimodam precaretur cuſtodiam, qui, vt vos ditione veſtra tantam memoriam habendi gloriemini, Hiſpanicis relictis celeberrimis Academijs, proprijs ſpontè exuti commoditatibus, nos vltrò amicorum, conſanguineorumque priuamus conſortio; & quod maiùs eſt, Paternis, Materniſq; orbamus delitijs; itineriſque longitudini, proprijſque haud parcentes expenſis, tot imminentia pericula ſpernentes, freto

AEgid. mira erga Bononienſes dilectio.

tume-

tumeſcenti alacres pretioſiſsimam commendamus vitam, vt vos adeamus; veſtroque Patrocinio memoriam ab Ægidio vobis relictam conſeruemus.

Priuil. Caroli V. conceſſ. Lycæo Bonon.

Cuius glorioſiſsimæ memoriæ intuitu D. meus D. D. Carolus Quintus inuictiſſimus Imperator, & Veſtram celeberrimam Academiam honorando; & nos ad prædictum finem alliciendo, eademmet ampliſsima Priuilegia, quæ Doctoralem Lauream ſumentibus in Illuſtriſsimis Vniuerſitatibus Salmaticenſi, ac Valliſoletana Hiſpaniarum celebrioribus, conceſsit; indulſit Ann. 1534. noſtri Collegij Alumnis in hac Veſtra Bononienſi Laureatis; vt ex noua Hiſpanicarum Legum Recompilatione iuſſu D. D. Monarchæ Domini Philippi Secundi facta lib. 1. titul. 7. leg. 8. palàm deducitur.

Ratio cur aliqui Diui Clemen. Coll. Sodales Laureã Doct. Bonon. accip.

Hacque ſolùmmodo de cauſa permulti iſtius Ægidianæ Domus Filij, qui in alijs, præter nominatas, Vniuerſitatibus Magiſtralem, ſiuè Doctoralem Lauream recepe-

recepere; denuò Bononiensi insigniuntur: vt haud secus, ac Salmaticenses, Vallisoletaniuè Doctores innumeris ipsis concessis Priuilegijs, ac Immunitatibus, potiantur, gaudeant, ac fruantur. Pro comperto siquidem habetur omnes, qui tantæ Matris Filios esse cupiunt, ante ipsorum ad Collegium præsentationem Gymnasiacis peractis Curriculis Laurea Doctorali, Bacchalaurealiuè saltem alicuius Generalis Studij esse insignitos, nostras exigere absq; vlla dispensatione Constitutiones: vt in Stat. 9. secundæ Distin. cauetur; hæc etenim est vna ex rationibus Collegium in esse Maioris constituentibus.

Quamobrem Illustrissimus Senatus Bononiensis (sub cuius ingenti Patrocinio hęc nostra Ægidiana Domus conseruatur) Magistros, Doctoresq; nostros semper respiciens Sodales, ipsos innumeris abhinc Annis solita sua verè Principis Magnanimitate aliquibus Publicis Lecturis continuò hono-

Illustrissimus Senatus Bon. honorat DD. Sodales Sancti Clementis aliquibus Lecturis Public.

nora-

norauit, vt in Bononienſi toto Terrarum Orbe celeberrimo Lycæo Sacram Theologiam, Iuſque tàm Canonicum, quàm Ciuile, aliaſque Scientias Scholaſticos docerent: Quo ſingulariſsimo, pretioſiſsimoque honore, & me (licèt abſque meritis) Illuſtriſsimus Senatus decorauit. Pro quo tàm inſigniſsimo Beneficio ipſi, non quas debeo, ſed quas poſſum ago grates; quandiuque vixero perennè agam.

Colleg. Vrbani V. fundat.

Mirabilis valdè fuit mei Ægidij erga Bononienſes affectio; ideoque ipſis tàm inſignem, præcordialiſsimamque in noſtri Collegij erectione reliquit memoriam. Cuius pijſsima intentio meta fuit Vrbano Papæ V. ad aliud Bononiæ Collegium, quo viginti alerentur, literiſque aſsiduò incumberent iuuenes Eccleſiaſticæ Ditioni ſubiecti, fundandum applicaret. Vti per eiuſdem Pontificis Apoſtolicas Literas Auenioni 14. Cal. Iulij ſui Pontificatus Anno 2. datas apparet. Cuius fundationis latè meminit Hieronymus

Hieronym. Rub.

Rubeus

Rubeus in lib. 6. suæ Rauennatensis Historiæ fol. mihi 581. Quamuis de tali fundatione nullam Bononienses Historiographos mentionem facere vidissem, haud absque magna mea admiratione.

Etiam fuit norma Gregorio PP. XI. qui ad nostri Ægidiani, Sabinensisuè Collegij instar aliud amplissimum Sodalitium, tantique Pontificis condignam fundationem, Bononiæ erexit Anno 1372. Gregorianum appellatum; summis redditibus dotatum; locupletissima ipsius Papę supellectile ornatum, permultisq; Priuilegijs roboratum, vbi triginta iuuenes, quorum quindecim Iuri Canonico, totidemque Ciuili assiduè operam nauarent: Sex Sacrificos, qui in Collegij Capella (quam pretiosissimis ditauit Gregorius ornamentis) celebrarent, maximamque Diuini cultus curam haberent: famulosque quindecim, qui Collegialibus, Sacellanisque inseruirent; perpetuò alerentur. Ad cuius Collegij Regimen Statuta condidit; *Colleg. Greg. fundatio.*

M Apo-

Apoſtolicaque roborauit authoritate Auenioni 15. Cal. Ianuarij ſui Pontificatus Anno ſecundo; quæ eadem ferè, quæ pro noſtro Maiori Ægidiano Collegio Vrbanus Papa V. Anno 1368. confirmauit, proculdubio videntur: tàm quoad literarum vacationem, mores, bonum regimen, aliaque reliqua Collegium, Sodaleſque concernentia.

Colleg. Greg. deſtructio.

Quod munificentiſsimum Sodalitium iuſſu D. Cardinalis Balthaſaris Coſcia Neapolitani, Bononienſis Legati (qui poſtmodum Anno, ſcilicet, 1410. Menſe Maio Die 19: vt Platina refert; ſiue 17. vt quàmplurimi teſtantur, ſecuta Bononiæ morte D. Petri Filardi Bononienſis Patritij, ac Summi Pontificis nomine Alexandri V. inſigniti; in hac Ciuitate Comitijs celebratis, Summus Pontifex in locum defuncti Alexandri fuit creatus, nomine Ioannis XXII. dictus vulgaritèr 23. decoratus) fuit totalitèr deſtructum Anno 1408. haud abſque ingenti

genti mœrore Bononienſis Populi, factiq; ipſum proculdubio pœnituit, exprobratum id à Patribus in Concilio Conſtantienſi proſpicientem.

Pariformitèr Ægidius noſter exemplar Sixto PP. V. tribuit, vt in hac Bononienſi Ciuitate Collegium Montis Alti nuncupatum erigi curaret Anno 1588. ſui Pontificatus quarto, 15. Cal. Decembris, vt ex Bulla Romæ data præfatis Die, Menſe, ac Anno apparet; idq; præfatus Sixtus locupletiſsimis redditibus, permagniſque Priuilegijs, ac immunitatibus roborauit, quibus quinquaginta Marchiani iuuenes, ſimul cùm duobus Sacellanis, decentia tanto Fundatori correſpondente, neceſſarijſq; cùm commoditatibus literis aſsiduè operam impenderent. *Colleg. Montis Alti fund.*

Quibus (liceat hunc pauxillum facere digreſſum) ipſis innumeris conceſsis immunitatibus, tantique Erectoris fundamento innixi prædicti Collegij Montis Alti Alumni 3. Cal. Ianuarias Anni 1672. *Prætenſ. Alum. Mont. Alti circa præced. cum Sodal. S. Clementis.*

tentaruut, ſinon præcedentiam, præcedentiæ ſaltem æqualitatem in inceſsibus per Vrbem, cum noſtri Collegij Ægidiani Alumnis: reque ad Sanctiſsimum Dominum noſtrum PP. D. Clementem X. delata, ea ſuper Eminentiſsimorum Purpuratorum Patrum Congregationem Sanctitas Sua deſtinare fuit dignata; quæ rationibus pro parte noſtra productis attentè inſpectis, nec ſolummodò ad huius Ægidianæ Maioris Domus Antiquatam fundationem; innumera Indulta, Priuilegia, Immunitates, ac Exemptiones, tùm ab Apoſtolica Sede, tùm à Romanis Imperatoribus, tùm etiam à noſtris Catholicis Hiſpaniarum Monarchis (quorum Altipotente Protectione glorioſè potitur) ipſi perabundè conceſsis; verùm etiam ad ſtrictiſsimas, tùm ſanguinis ex omnibus quatuor lateribus contracti ingenuæ claritatis; tùm Laureę Magiſtralis Gymnaſiacis peractis curriculis, tùm bonorum morum, exemplariumq; Virtutum, alio-

rum

rum necnon ingentium requiſitorum Probationes, indeffectibileſque qualitates, quibus ſuperabuudè inſigniri debent, qui noſtro Maiori Ægidiano Sodalitio adſcribi cupiunt; conſiderationem enixè applicando, Decretum, diffinitiuamque Sententiam protulit tenoris ſequentis, videlicèt. *Bononien. in Congregatione habita de mandato Sanctiſsimi Die 5. Maij 1673. in qua interfuerunt Eminentiſsimi, ac Reuerendiſsimi D.D. Cardinales Cybo: Spada: Albicius: Vidonus: de Alterijs: & Gaſpar de Carpineo ab eadem Sanctitate Sua ſpecialitèr deputati ſuper controuerſia Præcedentiæ orta occaſione occupandi digniorem locum in via; quod vulgò dicitur* Tener il Muro *in Ciuitate Bononiæ, inter Collegiales Collegij Maioris Hiſpanorum; & Collegiales Collegij nuncupati de* Mont' Alto, *vtraque parte informante reſolutum fuit Præcedentiam in omnibus deberi Collegio, & Collegialibus Sancti Clementis; ſine tamen præiuditio*

Sententia Sacr. Cardin. Congregat.

iurium

iurium Collegij de Montalto aduersus alia Collegia eiusdem Ciuitatis : & ita, &c. omni, &c.

Alderanus Cardinalis Cybo.

Loco ✠ Sigilli, &c.

Bulla Clem. PP. X. confir. eiusd. Sēt.

Quam Sententiam postmodum approbauit, confirmauit, Authoritateque Apostolica muniuit, ac roborauit D. D. Clemens PP. X. inuiolabilis Apostolicæ firmitatis ipsi vim, roburque adijciens ; ne deinceps ea super quicquam tàm à præfatis Montis Alti Sodalibus, alijsuè quibuscumque personis attentari, seù innouari contingat: vt fusiùs ex Bulla dicti Pontificis Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem data Die 12. Ianuarij Anno 1674. suique Pontificatus 4. apparet.

Colleg. Montis Alti Encomia.

Quod Montis Alti Collegium pulchrè in præsentiarum floret, maximamque suam, tantique Pontificis Erectoris condignam inspicimus decorosam æmulabi-

lis

lis laudis existimationem, splendorem, decusque conseruare, tùm præsertìm sub Alta, Vigilantissimaq; Protectione Eminentissimi, ac Reuerendissimi Domini, D. Pauli Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis Sabellij, Domus Montis Alti Principis, necnon Patroni; tùm etiam sub peruigili custodia, eximiaque ViceProtectione D. D. Francisci Ioannis Sampieri Bononiensis Patritij, Equitis, ac Senatoris: Cuius verè Patriæ cordialitati, zeloq; inæquabili ob Sodalium, Collegijq; eximium decus, & istud, necnon illi reuera perennes debent grates profiteri. Tùm denique sub literatissimæ disciplinæ, exemplariumque Virtutum cumulo, quo præfati Sodales abundè ornantur, fæcundè insigniuntur.

An alijs quamplurimis Purpuratis, Infulatisq; Patribus, Pijsque Personis eandem Ægidius normam dederit? experientia constat, non solummodò Bononiæ, vniuersoque Latio; verùm &

His-

Hispanijs, Gallijs, Germaniæ; quamplurimisque alijs Europæ partibus.

Aliquam (fateor) incepti discursus habui distractionem; parce, precor, Lector, iam iam in sequentibus illius habes continuationem.

Postquam verò Palatium Sabinense (tunc temporis magnificentissimum, ac tanti Principis Erectoris magnanimitatem profusæ liberalitatis, generosissimiq; animi præstantiam indicans) fuit terminatum, cogitabant prædicti Procuratores de possessionibus emendis, quarum ex annuis redditibus introducendi alerenrur Sodales, ac Sacellani; quamuis iam aliquas emerant, nondum attamen sufficientes. Simulque de Collegio, siue Magnifico Palatio (vt tunc omnes vocitabant) necessaria supellectile, tàm ad ipsius Capellæ vsum; quàm ad admittendorum Collegialium, necnon Capellanorum Cameras, Officinarumq; indigentias ornando. Ipsisque hisce cogitationibus

deditis accidit aduentus Vrbani Papæ V. in Italiam Ægidij vocatione suasi: Quapropter vt dicto Ægidio tali in negotio debitam assistentiam præstarent, pro aliquo temporis interuallo omnimodum Collegij ornandi complementum suspensum reliquere.

Aduent. Vrbani PP. V. in Ital.

Cùm autem paulò post Vrbani PP. V. in Italiam aduentum Ægidius meus ex hac terrena vita in Cœlitem migrasset; haud potuere relati Procuratores vltimo se Collegij complemento dare: Vrgebant etenim aliæ grauissimæ emergentiæ Ægidij vltimam voluntatem concernentes. Nec ob hoc totalem apposuere suspensionem; aliqua siquidem isto medio tempore ad Collegium spectantia ab illis peracta inuenimus.

Postmodum verò, Anno scilicet 1368. Die 18. Mensis Maij congregatis Bononiæ Declaratoribus, ac Reformatoribus Testamenti Anconæ facti Anno 1364. ac vltimæ Ægidij voluntatis, secundùm sui

Declaratores Testam. AEgid. congregantur Bononiæ.

postremi Codicilli Anno 1367. Viterbij ordinati dispositionem, rogatis Martino Fernandez de Pastrana Toletano, ac Rigutio Simonis de Sancta Maria in Cassiano Notarijs, fuit ab ipsis inter alia declaratum, quòd Constitutiones, & Statuta, quibus inposterùm Collegium, ad idque admittendi, secundum voluntatem, ac expressam Ægidij specificationem, gubernari deberent, erant iam facta, licèt nondum confirmata, ac publicata. Et quòd vltrà duos Capellanos ab Ægidio in ipsius Testamento Anconæ facto ordinatos, Duo alij adderentur, vt meliùs cultus Diuinus perageretur: omnesque Quatuor Missas in Collegij Capella celebrare; Officiumque Diuinnm pro Ægidij manibus recitare; singulis tenerentur Diebus.

Prima Colleg. Statuta.

Numerus Capellanorũ augetur.

Item ordinarunt, vt nullatenus in Collegium admitterentur Sodales, qui verè & propriè haud fuissent Hispani: Quia sic fuit mens, & voluntas D. Ægidij, viuaq; voce ipsis sic in mortis articulo commendatum reliquit.

Solummodò propriè Hispani possunt admitti ad Colleg.

In-

Insuper prædictis DD. Ferdinando Aluarez de Albornotio; & Alphonso de Toleto plenariam, amplissimamque delegauere facultatem Collegium ad suam vltimam perfectionem reducendi; in eoque Collegij formam stabiliendi, necnon ipsi pro admittendorum sustentatione, aliorumque requisitorum perenne permanentia reditus sufficientes applicandi: necnon Statuta (præter iàm facta, vt supra dixi) ac alia ad ipsius bonum regimen statuendi, faciendi, ac condendi. *Facultas amplissima DD. Procuratorum.*

Tunc præfati DD. Ferdinandus, ac Alphonsus, ad Collegij totale complementum totis viribus se dedicauere; idque paucis post Mensibus de omnibus necessarijs prouidere; & postquàm id ità perfectum videre, in principio scilicèt Anni 1369. siuè paucissimis anteà Diebus ad id DD. Sodales, ac Sacellanos admisere de Hispanicæ iuuentutis selecto, nobilissimoque flore, Bononiæ tunc literis vacante. *Vltimum Colleg. complementum tribuitur.*

Primi DD. Rectores Colleg.

In primum D. Rectorem præfati D. D. Ferdinandus, & Alphonſus elegere D. D. Aluarum Martini Archidiaconum de Huete in Eccleſia Conchenſi, in Artibus, & Philoſophia Magiſtrum: qui, vt ex aliquibus Inſtrumentis eo Anno factis apparet, Rectoratus Officium vſque ad Cal. Maias prædicti Anni 69. exercuit, quo Die, vt creditur, fuit electus in ſecundum D. Rectorem D. D. Sanctius Garzia Canonicus Hiſpalenſis.

Primi DD. Sodales ad Colleg. admiſ.

Primi Domini Collegiales in Collegium admiſsi vſque ad Diem 10. Menſis Octobris dicti Anni 1369. fuere (præter nominatos) D. Lupus Garzia Petri de Corduba: D. Alphonſus Ferdinandi de Lucena Pacenſis Diœceſis: D. Gundiſaluus Alphonſi Archipresbyter Abulenſis: D. Ferdinandus Ferdinandi de Villa Fandis Legionenſis: D. Turibius Ferdinandi de Cano: D. Rodericus Roderici: D. Ioannes Martini: D. Ioannes Ægidius Sanctij: D. Ioannes Ferdinandi: D. Domini-

minicus Alphonsi: D. Petrus Sanctij: D. Ioannes Dominici: & D. Matthæus Ferdinandi de Concha. OEconomatum verò regebat D. Antonius Bonifacij de Mandra, vnus ex Sacellanis primò admissis, qui vsque ad Annum 1372. permansit in Collegio.

Dicto Anno 1369 cùm præfati DD. Ferdinandus, & Alphonsus Collegium in perfectam prospicerent formam redactum, ipsius administrationi, Gubernio, regiminique renuntiauere; ea ad prædictos DD. Rectorem, & Sodales primò admissos transferendo, ipsisque omnem Collegij supellectilem, bonaque tàm immobilia, quàm mobilia, libros, Scripturasque Ægidij, facto Inuentario, consignauere; nec deinceps in Collegij Gubernio, administrationeuè se immiscuere; licèt quoad Annum 1372. Bononiæ relatus D. D. Ferdinandus Archiepiscopus fuisset commoratus, in quibusdam domibus proprijs propè Collegium in Capella

DD. Procurat. renuntiant omnib. administr. Colleg.

San-

Sancti Christophori de Saragozia sitis.

DD. Sodal. Encomia. Postmodùm verò, paucis indè transactis Mensibus, notitia ita conspicuæ, ac nobilissimæ fundationis in Hispaniam translata, ab illius Proceribus, ac Præsulibus permulti viri ingenua Nobilitate fulgentes, præclarisque Scientijs insigniti eò missi fuere; quoad numeri ab Ægidio assignati adimpletionem; qui tanti Principis Protoparentis dignissimos fuisse filios, eximijs magni splendoris Operibus strenuè manifestarunt; sicut & continuati eorundem tria vltrà Sæcula Successores fecere; celsam amplitudinem, venerandamq; Collegij existimationem conseruando; perque totum Terrarum Orbem dilatando.

Colleg. laud. Quod splendidissimum Sodalitium vti fœcundissima Nobilitatis, Sapientiæ, Omnigenæque Virtutis Mater filios innumeros in lucem edidit; qui continuò non solummodò Eminentissimas Purpuras, Superiores Infulas, Excelsa Regimina,

Sena-

Senatorias Hiſpaniarum Conſiliorum, omniumque ferè Tribunalium, ac Eccleſiarum Sedes; Eminentiores celeberrimorum Studiorum Cathedras ingenti omnium applauſu illuſtrarunt; verùm & qui inſigniores Bibliothecas ipſorum innumeris Voluminibus cunctorum vniuerſa admiratione cumularunt; nec tantùm alia maiora, minoraque Sodalitia proprijs ſumptibus erexere; verùm & normam Salmanticæ, Valliſoleto, Compluto, Hiſpali, alijſque innumeris Ciuitatibus, Generalibuſque Studijs dedere, vt ad eorum Almæ Ægidianæ Matris inſtar ſua maiora, minoraque conderent Collegia.

Quia autem ſuæ fœcundiſsimæ prolis tributum Cæſari non ſolùmmodò, verùm Deo primordialitèr tanta Mater ſoluere debebat: filios parturijt, qui Empyrias occupant Manſiones, ſupremum glorificando Creatorem, mediaque Beatitudine clarè videndo: Quorum ſacrata corpora in terris mortales veneramur. Loquantur *Cœlites Alumni.*

ſtupen-

ſtupenda Beati Nunnij de Oſſorio Miracula. Mira teſtentur Beati Petri de Arbues (cuius Feſtiuitatem Die præſenti ſummo iubilo, in Capella ipſi in huius Collegij Eccleſia dicata, celebramus; finemq; his lineis tàm fœlici munitus augurio impono) qui ob Sanctiſsimæ Fidei defenſionem proprium effudit ſanguinem, Martyrijque Triumphanti Laurea fuit accinctus. Gloriare, & dignè gloriare Mater fœliciſsimo tàm inſignium filiorum partu! Glorier, dignèq; glorier & ego, qui tantæ Matris filius, tantorumq; fratrum frater (licet abſque meritis) appellor.

Sed quoniam de tàm laudandæ Matris filijs fuſiùs magna eruditione, mirandaque facundia tractabit Dominus meus Conſodalis D. Antonius Paſchaſius Nobilis Catalanus I. V. D. Canonicus, ac Archidiaconus Seluæ in Sancta Eccleſia Cathedrali Gerundenſi, ad præſenſq; Auditor Eminentiſs. ac Reuerendiſs. Domini mei D. Ludouici S. R. E. Cardinalis Portucar-

D. D. Antonius Paſchaſius.

tucar-

tùcarrerij Archiepiſcopi Toletani, necnon in Romana Curia apud SS. D. D. Innocentium PP. XI. extraordinarij Oratoris, ac huius noſtri Collegij eximij Protectoris: Verè maximus, vir omni virtute prẹditus, omnifera, mirabundaq; Sapientia inſignitus, reliquiſq; altis æmulabilibuſq; prærogatiuis fœcundiſsimè ornatus: in ſua Aurea Albornotiana Bibliotheca, quam propèdiem prælo dabit, anhelantèrque omnes expectamus, tractabit; hac in re haud immoror; & maximè quando omnes DD. mei Conſodales ad præſens in Collegio commorantes, non ſolummodò clariſsimo fulgentes ſanguine, verùm & ingenio, prudentia, doctrinis, virtutibuſque verè laudabiles, verè inæquabiles, verèq; æmulabiles noſtros non tantùm anteſignanos æquabunt, ſed & ingenti ſuperabunt incremento; tantæ Ægidianæ Matris debitam gloriam poſteris perennitèr commendando Siſte Lector.

D. Cardinalis Portucarrerius Colleg. Protector.

DD. Colleg. actual. laud.

Quid verba quæris? Veritas odit moras. *Senec. ad.*

Ni fallor, in præſentiarum audio Ouidium pro me ita loquentem:

Exitus acta probat: careat ſucceſſibus opto,
Quiſquis ab euentu facta notanda putat.

Ouid. Ep. 2.

Faxit Summa Trias, vt præfati cuncti mei Conſodales gemmata præmia omnibus, ipſorumq; cuilibet correſpondentia quàmcitiùs nanciſcantur, & ad meorum votorum ardentium permagna fœlicitate cumulatum ſolatium; & ad huius inſigniſsimæ Ægidianæ Matris perſpicabilem ſplendorem. Numerate ter, quaterque numerate (chariſsimi Conſodales!) fœliciſsima, diuturnaq; Sæcula; quæ haud minori Proſperitate ſecundè agere, inſpicereq; poſsit meus ſemper venerandus, dilectiſsimus, omnibuſque omniferæ almæ Matris effectibus pretioſior Genitor meus, ac Dominus Andreas de Pitillas, cui, quòd hoc opuſculum prælo commendaretur, proculdubio debeo; Quantumuis namq; hos inutiles, malèque formatos Codices iam exarraueram; timor & Pygmææ, fallaciſque

Cui Opuſcul. editio debeatur, depromitur.

cisque facundiæ, & præcognitæ insipientiæ permultos nutantis errores, haud magnalium tùnc comitatæ opum (causam nemo quærat; nullus siquidem ignorat, Aurum, quamuis affluum, momentaneam Scholasticorum, Collegialiumque manibus, ac dominio moram trahere; vtique instantaneum se habere viatorem: & eorum præsertìm (proprium rubellæ verecundię displicentia pando crimen) qui profusa, inutilique laborant Prodigalitate) reuera ad id terrorem incutiebat; aditumque præstabat, si non ad Belisarij exemplum insequendum; ad Martialis documentum amplectendum. At Hispanicis in literis Paterno annuo subsidiolo accepto, lætus timorem despiciens, id ad præsentem effectum applicaui, vt præcordialissimum affectum, quo, & Protoparentem, ac Dominum meum Ægidium, hanc Ægidianam Domum; ipsiusq; prosequor filios, partìm demonstrarem.

Hinc habes (amantissime Lector)

meum D. Ioannem Genesium de Sepulbeda clarè ab acceptis imposturis vindicatum; D. mei Ægidij obitus certitudinem explanatam: Illius ætatis metam: Temporisque istius nostri Collegij fundationis determinatam veritatem depromptam. Deum enixè deprecor, illud per innumeras Annorum Myriades in suo maiori splendore perennet. Vtque mea optata exaudiantur vota, Aduocatos apud tantam Maiestatem Sacratissimam Deiparam sub Rosarij appellatione, Sanctum Clementem Pontificem, ac Martyrem, huius celeberrimæ Domus Tutelarem; Diuumq; Petrum de Arbues istius nostri Sodalitij Alumnum, Cœlitemque Protectorem humilitèr præsento. Cætera narrant Historiæ, &c.

Batillus Embl. 68.

Abstrusos silicum venis excudat vt ignes,
Crebrò hic cum saxis altera saxa ferit.
Sic altercando dilucida semina veri
Erumpunt, latebris prosiliuntque suis.

Datum Bononiæ in Camera Rectorali huius nostri Collegij Maioris 15. Cal. Octobris Anno 1678. Sedente D. D. Innocentio PP. XI. Regnanteque D. D. Carolo Hispaniarum Monarcha nomine Secundo.

Cum permissu, & approbatione totius Collegij.

Vidit

Vidit D. Hyacinthus Cantinus Rector Pœnitentiariæ pro Eminentiss. & Reuerendiss. D. D. Cardinali Boncompagno Bononiæ Archiepisc. & Princ. &c.

Vidi ego Carolus Antonius de Blagis I.V.D. & Vfficij Sacræ Inquisitionis Legalis Reuisor, &c.

Attenta prædicta relationē
Imprimatur

Fr. Sixtus Cerchius Inquisitor Generalis Bononiæ, &c.

